

Teismo praktikos rinkinys

BENDROJO TEISMO (didžioji kolegija) SPRENDIMAS

2024 m. spalio 2 d.*

„Bendra užsienio ir saugumo politika – Ribojamosios priemonės atsižvelgiant į Rusijos veiksmus, kuriais destabilizuojama padėtis Ukrainoje – Draudimas teikti teisinio konsultavimo paslaugas Rusijos vyriausybei ir Rusijoje įsteigtiems subjektams – Pagrindinė advokatų užduotis demokratinėje visuomenėje – Advokatų teisė teikti teisinio konsultavimo paslaugas – Teisė gauti advokato teisinės konsultacijas – Pagrindinių teisių chartijos 7, 47 straipsniai ir 52 straipsnio 2 dalis – Advokato nepriklausomumas – Teisinė valstybė – Proporcionalumas – Teisinis saugumas“

Byloje T-797/22

Ordre néerlandais des avocats du barreau de Bruxelles, įsteigti Briuselyje (Belgija), ir kiti ieškovai, kurių pavadinimai ir pavardės nurodyti priede¹, atstovaujami advokatų P. de Bandt, T. Ghysels, T. Bontinck ir A. Guillerme,

ieškovai,

palaikomi

Bundesrechtsanwaltskammer, įsteigtą Berlyne (Vokietija), atstovaujamų advokatų J.-P. Buyle, D. Van Gerven ir N. Azizollahoff,

ir

Ordre des avocats de Genève, įsteigtą Ženevoje (Šveicarija), atstovaujamų advokato F. Zimeray,

įstojusių į bylą šalių,

prieš

Europos Sąjungos Tarybą, atstovaujamą V. Piessevaux ir S. Lejeune,

atsakovę,

palaikomą

Estijos Respublikos, atstovaujamos M. Kriisa,

* Proceso kalba: prancūzų.

¹ Kitų ieškovų sąrašas pridedamas tik prie šalims pateiktos versijos.

Europos Komisijos, atstovaujamos J.-F. Brakeland, C. Giolito, M. Carpus Carcea ir C. Georgieva,
ir

Sąjungos vyriausiojo įgaliotinio užsienio reikalams ir saugumo politikai, atstovaujamo
F. Hoffmeister, L. Havas ir M. Almeida Veiga,

įstojusių į bylą šalių,

BENDRASIS TEISMAS (didžioji kolegija),

kuriį sudaro pirmininkas M. van der Woude, teisėjai S. Papasavvas, R. da Silva Passos, A. Kornezov,
L. Truchot, S. Gervasoni (pranešėjas), N. Póltorak, P. Nihoul, U. Öberg, C. Mac Eochaidh,
T. Pynnä, J. Martín y Pérez de Nanclares, M. Brkan, P. Zilgalvis ir I. Gâlea,

kancleris V. Di Bucci,

atsižvelgęs į rašytinę proceso dalį, visų pirma į:

- ieškinį (jį Bendrojo Teismo kanceliarija gavo 2022 m. gruodžio 26 d.),
- Komisijos, Sąjungos vyriausiojo įgaliotinio užsienio reikalams ir saugumo politikai, Estijos Respublikos, *Bundesrechtsanwaltskammer* ir *Ordre des avocats de Genève* įstojimo į bylą paaikškinimus (juos Bendrojo Teismo kanceliarija gavo atitinkamai 2023 m. gegužės 4 d., gegužės 12 d., birželio 22 d., liepos 25 d. ir rugpjūčio 21 d.),
- pareiškimą dėl ieškinio patikslinimo (jį Bendrojo Teismo kanceliarija gavo 2023 m. gegužės 5 d.),
- Bendrojo Teismo raštu pateiktą klausimą ieškovams ir jų atsakymus (juos Bendrojo Teismo kanceliarija gavo 2024 m. vasario 27 d.),

įvykus 2024 m. kovo 12 d. bendram posėdžiui,

priima šį

Sprendimą

- 1 SESV 263 straipsniu grindžiamu ieškiniu ieškovai *Ordre néerlandais des avocats du barreau de Bruxelles* (Briuselio advokatūros Nyderlandų rūmai) ir kiti fiziniai ir juridiniai asmenys, kurių pavardės ir pavadinimai nurodyti priede, prašo panaikinti, pirma, 2022 m. spalio 6 d. Tarybos reglamento (ES) 2022/1904, kuriuo iš dalies keičiamas Reglamentas (ES) Nr. 833/2014 dėl ribojamųjų priemonių atsižvelgiant į Rusijos veiksmus, kuriais destabilizuojama padėtis Ukrainoje (OL L 259 I, 2022, p. 3), 1 straipsnio 12 punktą tiek, kiek juo pakeičiamos 2014 m. liepos 31 d. Tarybos reglamento (ES) Nr. 833/2014 dėl ribojamųjų priemonių atsižvelgiant į Rusijos veiksmus, kuriais destabilizuojama padėtis Ukrainoje (OL L 229, 2014, p. 1), 5n straipsnio 2 ir 4–12 dalys, kiek jos susijusios su teisinio konsultavimo paslaugomis, antra, 2022 m. gruodžio 16 d. Tarybos reglamento (ES) 2022/2474, kuriuo iš dalies keičiamas Reglamentas Nr. 833/2014 (OL L 322 I, 2022, p. 1), 1 straipsnio 13 punktą tiek, kiek juo pakeičiamos Reglamento Nr. 833/2014 5n straipsnio 2 ir 4–11 dalys, kiek jos susijusios su teisinio konsultavimo

paslaugomis, ir, trečia, 2023 m. vasario 25 d. Tarybos reglamento (ES) 2023/427, kuriuo iš dalies keičiamas Reglamentas Nr. 833/2014 (OL L 59 I, 2023, p. 6), 1 straipsnio 13 punktą tiek, kiek juo į Reglamentą Nr. 833/2014 įterpta 12b straipsnio 2a dalis, kiek ji susijusi su teisinio konsultavimo paslaugomis.

I. Ginčo aplinkybės

- 2 Ieškovai yra įvairūs Belgijos advokatų rūmai ir advokatai.
- 3 2014 m. kovo mėn. Rusijos Federacija neteisėtai aneksavo Krymo Autonominę Respubliką ir Sevastopolio (Ukraina) miestą ir nuo to laiko nuolat vykdo destabilizavimo veiksmus Rytų Ukrainoje. Reaguodama į tai Europos Sąjunga nustatė ribojamąsias priemones dėl Rusijos Federacijos veiksmų, kuriais pažeidžiamas Ukrainos teritorinis vientisumas, suverenitetas ir nepriklausomybė arba jiems keliama grėsmė, taip pat ribojamąsias priemones dėl Rusijos Federacijos neteisėtai įvykdytos Krymo Autonominės Respublikos ir Sevastopolio miesto aneksijos.
- 4 Taigi 2014 m. kovo 17 d. buvo priimtas Tarybos sprendimas 2014/145/BUSP dėl ribojamųjų priemonių, taikytinų atsižvelgiant į veiksmus, kuriais kenkiama Ukrainos teritoriniam vientisumui, suverenitetui ir nepriklausomybei arba į juos kėsiamasi (OL L 78, 2014, p. 16), ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 269/2014 dėl ribojamųjų priemonių, taikytinų atsižvelgiant į veiksmus, kuriais kenkiama Ukrainos teritoriniam vientisumui, suverenitetui ir nepriklausomybei arba į juos kėsiamasi (OL L 78, 2014, p. 6).
- 5 Vėliau, siekiant nustatyti tikslines ribojamąsias priemones dėl patekimo į kapitalo rinkas, gynybos, dvejopo naudojimo prekių ir didesnės rizikos technologijų, be kita ko, energetikos sektoriuje, buvo priimtas 2014 m. liepos 31 d. Tarybos sprendimas 2014/512/BUSP dėl ribojamųjų priemonių atsižvelgiant į Rusijos veiksmus, kuriais destabilizuojama padėtis Ukrainoje (OL L 229, 2014, p. 13). Manydama, kad šios tikslinės priemonės patenka į SESV taikymo sritį ir siekiant jas įgyvendinti būtina imtis reglamentavimo veiksmų Sąjungos lygiu, Europos Sąjungos Taryba priėmė Reglamentą Nr. 833/2014, kuriame išdėstytos išsamesnės Sprendimo 2014/512 įgyvendinimo Sąjungoje ir valstybėse narėse nuostatos.
- 6 2022 m. vasario 15 d. *Gosudarstvennaya Duma Federal'nogo Sobranija Rossiskoi Federatsii* (Rusijos Federacijos Federalinio Susirinkimo Valstybės Dūma) balsavo už rezoliuciją kreiptis į Rusijos Federacijos prezidentą su prašymu pripažinti Rytų Ukrainos separatistų darinius nepriklausomomis valstybėmis. 2022 m. vasario 21 d. Rusijos Federacijos prezidentas pasirašė dekretą, kuriuo pripažino „Donecko liaudies respublika“ ir „Luhansko liaudies respublika“ pasiskelbusių teritorijų nepriklausomybę ir suverenitetą, ir davė nurodymą šiose teritorijose dislokuoti Rusijos ginkluotąsias pajėgas. 2022 m. vasario 24 d. Rusijos Federacijos prezidentas paskelbė apie karinę operaciją Ukrainoje ir tą pačią dieną Rusijos ginkluotosios pajėgos užpuolė Ukrainą keliose šalies vietose.
- 7 Tą pačią dieną Sąjungos vyriausiasis įgaliotinis užsienio reikalams ir saugumo politikai Sąjungos vardu paskelbė deklaraciją, kurioje pasmerkė „neišprovokuotą“ Rusijos Federacijos ginkluotųjų pajėgų „įsiveržimą“ į Ukrainą ir nurodė, kad Sąjungos atsakas apims ir sektorines, ir individualias ribojamąsias priemones. Tą pačią dieną neeiliniame posėdyje priimtose išvadose Europos Vadovų Taryba ypač griežtai pasmerkė šią „neišprovokuotą ir nemotyvuotą <...> agresiją“ ir nurodė, kad

Rusijos Federacija neteisėtais kariniais veiksmais, už kuriuos ji turėtų atsakyti, šiurkščiai pažeidė tarptautinę teisę ir Jungtinių Tautų Chartijos principus, taip pat pakenkė Europos ir viso pasaulio saugumui bei stabilumui.

- 8 2022 m. birželio 23 ir 24 d. išvadose Europos Vadovų Taryba pripažino, kad bus tęsiamas su „sankcijomis“ susijęs darbas, be kita ko, siekiant sustiprinti jų įgyvendinimą ir užkirsti kelią jų apėjimui.
- 9 2022 m. rugsėjo 21 d. Rusijos Federacija nusprendė toliau eskaluoti savo agresiją prieš Ukrainą, remdama neteisėtą „referendumų“ organizavimą Rusijos okupuotose Donecko, Chersono, Luhansko ir Zaporizijos regionų dalyse, paskelbdama mobilizaciją Rusijoje ir vėl grasindama panaudoti masinio naikinimo ginklus. Įvykus šiems „referendumams“, Rusijos Federacijos prezidentas oficialiai įtvirtino Rusijos įvykdytą Ukrainos Donecko, Luhansko, Zaporizijos ir Chersono regionų aneksiją.
- 10 2022 m. rugsėjo 30 d. Europos Vadovų Tarybos nariai pareiškimu pasmerkė Rusijos įvykdytą neteisėtą Ukrainos Donecko, Luhansko, Zaporizijos ir Chersono regionų aneksiją ir patvirtino, kad Rusija kelia pavojų pasauliniam saugumui. Europos Vadovų Tarybos nariai pareiškė, kad griežtins savo ribojamąsias priemones, kuriomis kovojama su Rusijos neteisėtais veiksmais, ir toliau didins spaudimą Rusijai, kad ji nutrauktų savo agresijos karą.
- 11 2022 m. spalio 6 d. Taryba priėmė Sprendimą (BUSP) 2022/1909, kuriuo iš dalies keičiamas Sprendimas 2014/512 (OL L 259 I, 2022, p. 122). Tą pačią dieną Taryba, remdamasi SESV 215 straipsniu, priėmė Reglamentą 2022/1904.
- 12 Pagal Reglamentą 2022/1904 draudžiamos teisinio konsultavimo paslaugos jo 19 konstatuojamojoje dalyje apibrėžiamos taip:

„<...> Sprendimu (BUSP) 2022/1909 išplečiamas galiojantis draudimas teikti tam tikras paslaugas Rusijos Federacijai, uždraudžiant teikti architektūros ir inžinerijos paslaugas, taip pat IT konsultavimo paslaugas ir teisinio konsultavimo paslaugas. <...> „Teisinio konsultavimo paslaugos“ apima teisinių konsultacijų teikimą klientams ne ginčo tvarka nagrinėjamose bylose, įskaitant komercinius sandorius, susijusiose su teisės taikymu ar aiškinimu, dalyvavimą su klientais arba jų vardu komerciniuose sandoriuose, derybose ir kituose reikaluose su trečiosiomis šalimis, taip pat teisinių dokumentų rengimą, vykdymą ir tikrinimą. „Teisinio konsultavimo paslaugos“ neapima atstovavimo, konsultacijų ir dokumentų rengimo arba tikrinimo teikiant teisinio atstovavimo paslaugas, visų pirma administracinių agentūrų, teismų, kitų tinkamai įsteigtų oficialių bendrosios kompetencijos teismų ar arbitražo arba tarpininkavimo bylose.“

- 13 Reglamento 2022/1904 1 straipsnio 12 punktu į Reglamentą Nr. 833/2014 įterptas naujas 5n straipsnis, kuriuo pakeistas ankstesnis straipsnis ir kuriame, be kita ko, numatytas draudimas teikti teisinio konsultavimo paslaugas (toliau – ginčijamas draudimas), apibrėžiamas taip:

„2. Draudžiama tiesiogiai arba netiesiogiai teikti architektūros ir inžinerijos, teisinio konsultavimo paslaugas ir IT konsultavimo paslaugas:

- a) Rusijos vyriausybei arba
- b) Rusijoje įsteigtiems juridiniams asmenims, subjektams ar organizacijoms.

<...>

4. 2 dalis netaikoma paslaugų, kurios yra griežtai būtinos, kad iki 2023 m. sausio 8 d. būtų nutrauktos sutartys, kurios neatitinka šio straipsnio ir yra sudarytos anksčiau nei 2022 m. spalio 7 d., arba tokioms sutartims įvykdyti būtinos papildomos sutartys, teikimui.

5. 1 ir 2 dalys netaikomos paslaugų, kurios yra griežtai būtinos siekiant pasinaudoti teise į gynybą teismo procese ir teise į veiksmingą teisinę gynybą, teikimui.

6. 1 ir 2 dalys netaikomos paslaugų, kurios yra griežtai būtinos siekiant užtikrinti galimybę pasinaudoti teismo, administracinėmis ar arbitražo procedūromis valstybėje narėje, arba pripažinti valstybėje narėje priimto teismo ar arbitražo sprendimą arba užtikrinti jo vykdymą, teikimui, su sąlyga, kad tokių paslaugų teikimas yra suderinamas su šio reglamento ir Tarybos reglamento <...> Nr. 269/2014 tikslais.

7. 1 ir 2 dalys nėra taikomos paslaugų, skirtų išskirtinai naudotis Rusijoje įsisteigusiems juridiniams asmenims, subjektams ar organizacijoms, kuriuos nuosavybės teise turi arba vienas ar kartu su kitais kontroliuoja juridinis asmuo, subjektas ar organizacija, įsteigti arba įregistruoti pagal valstybės narės, Europos ekonominės erdvės šalies narės, Šveicarijos arba šalies partnerės, nurodytos VIII priede, teisę, teikimui.

8. 2 dalis netaikoma paslaugų, būtinų humanitariniams tikslams, ekstremaliosioms visuomenės sveikatos situacijoms ir įvykių, galinčių turėti didelį ir reikšmingą poveikį žmonių sveikatai ir saugai arba aplinkai, skubiai prevencijai ar pasekmių sušvelninimui arba reagavimui į stichines nelaimes, teikimui.

9. 2 dalis netaikoma paslaugų, kurių reikia nekariniam naudojimui skirtos programinės įrangos atnaujin[im]ui ar nekariniam galutiniam naudotojui, leidžiamų pagal 2 straipsnio 3 dalies d punktą ir 2a straipsnio 3 dalies d punktą dėl prekių, kurios įtrauktos į VII priedą.

10. Nukrypstant nuo 1 ir 2 dalių, kompetentingos institucijos gali leisti teikti jose nurodytas paslaugas tokiomis sąlygomis, kurias jos laiko tinkamomis, nustačiusios, kad tai būtina:

- a) humanitariniams tikslams, pavyzdžiui, teikiant pagalbą, įskaitant medicinos priemones ir maistą, perkelti humanitarinius darbuotojus ir teikiant susijusią pagalbą arba sudarant palankesnes sąlygas tokiai pagalbai teikti, arba evakuacijai vykdyti;
- b) pilietinės visuomenės veiklai, kuria tiesiogiai propaguojama demokratija, žmogaus teisės ar teisinė valstybė Rusijoje, arba
- c) Sąjungos ir valstybių narių arba šalių partnerių diplomatinių ir konsulinių atstovybių Rusijoje, įskaitant delegacijas, ambasadas ir misijas, arba tarptautinių organizacijų Rusijoje, kurios pagal tarptautinę teisę naudojami imunitetais, veikimui.

11. Nukrypstant nuo [1 ir] 2 dali[ų], kompetentingos institucijos gali leisti teikti jo[se] nurodytas paslaugas tokiomis sąlygomis, kurias jos laiko tinkamomis, nustačiusios, kad tai būtina:

- a) siekiant užtikrinti kritiškai būtinos energijos tiekimą Sąjungoje ir titano, aliuminio, vario, nikelio, paladžio ir geležies rūdos išgijimą, importą arba transportavimą į Sąjungą;

- b) siekiant užtikrinti nuolatinę infrastruktūros objektų, įrangos ir programinės įrangos, kurie yra itin svarbūs žmonių sveikatai ir saugai arba aplinkos saugai, veikimą;
- c) civilinių branduolinių pajėgumų sukūrimui, eksploatavimui, techninei priežiūrai, branduolinio kuro tiekimui bei pakartotiniam apdorojimui ir tokių pajėgumų saugai, taip pat civilinių branduolinių įrenginių užbaigimui reikalingai tolesnei projektavimo, statybos ir perdavimo eksploatuoti veiklai, medžiagų pirmtakų, skirtų medicininių radioaktyviųjų izotopų gamybai ir panašioms medicinos tikslams arba aplinkos radiacijos stebėsenai būtinų technologijų tiekimui ir bendradarbiavimui civiliniais branduoliniais klausimais, visų pirma mokslinių tyrimų ir plėtros srityje, arba
- d) siekiant, kad Sąjungos telekomunikacijų operatoriai galėtų teikti elektroninių ryšių paslaugas, būtinas elektroninių ryšių paslaugų teikimui, jų techninei priežiūrai ir saugumui, įskaitant kibernetinį saugumą, užtikrinti Rusijoje, Ukrainoje, Sąjungoje, tarp Rusijos ir Sąjungos bei tarp Ukrainos ir Sąjungos, taip pat duomenų centrų paslaugoms Sąjungoje.

12. Apie leidimus, suteiktus pagal 10 ir 11 dalis, atitinkama valstybė narė informuoja kitas valstybes nares ir Komisiją per dvi savaites nuo leidimo suteikimo.“

- 14 2022 m. gruodžio 16 d. Taryba priėmė Sprendimą (BUSP) 2022/2478, kuriuo iš dalies keičiamas Sprendimas 2014/512 (OL L 322 I, 2022, p. 614), ir, remdamasi SESV 215 straipsniu, Reglamentą 2022/2474.
- 15 Reglamento 2022/2474 1 straipsnio 13 punktu, kiek tai susiję su draudimu teikti teisinio konsultavimo paslaugas, Reglamento Nr. 833/2014 5n straipsnis buvo iš dalies pakeistas tik formaliai. Reglamento Nr. 833/2014 5n straipsnio 10 dalimi buvo sujungtos ankstesnės jo 10 ir 11 dalys, tačiau jų norminis turinys nepasikeitė.
- 16 2023 m. vasario 25 d. Taryba priėmė Sprendimą (BUSP) 2023/434, kuriuo iš dalies keičiamas Sprendimas 2014/512 (OL L 59 I, 2023, p. 593), ir, remdamasi SESV 215 straipsniu, Reglamentą 2023/427.
- 17 Reglamentu 2023/427 nebuvo pakeista Reglamento Nr. 833/2014 5n straipsnio formuluotė. Vis dėlto Reglamento 2023/427 1 straipsnio 13 punktu buvo įtvirtinta nauja nuo ginčijamo draudimo nukrypti leidžianti nuostata, įterpiant į Reglamento Nr. 833/2014 12b straipsnį naują 2a dalį, suformuluotą taip:

„2a. Nukrypstant nuo [Reglamento Nr. 833/2014] 5n straipsnio, kompetentingos institucijos gali leisti iki 2023 m. gruodžio 31 d. toliau teikti tame straipsnyje išvardytas paslaugas, kai toks paslaugų teikimas yra tikrai būtinas siekiant atsiimti investicijas Rusijoje arba nutraukti verslo veiklą Rusijoje, jei tenkinamos šios sąlygos:

- a) tokios paslaugos teikiamos juridiniams asmenims, subjektams ar organizacijoms, susijusiems su investicijų atsiėmimu, ir tik jų naudai, ir
- b) kompetentingos institucijos, priimančios sprendimus dėl prašymų suteikti leidimą, neturi pagrįstų priežasčių manyti, kad paslaugos gali būti tiesiogiai arba netiesiogiai teikiamos Rusijos vyriausybei ar kariniam galutiniam naudotojui arba gali būti skirtos galutiniam naudojimui kariniais tikslais Rusijoje.“

II. Šalių reikalavimai

- 18 Ieškovai, palaikomi *Bundesrechtsanwaltskammer* ir *Ordre des avocats de Genève*, Bendrojo Teismo prašo:
- panaikinti Reglamento 2022/1904 1 straipsnio 12 punktą tiek, kiek juo pakeičiamos Reglamento Nr. 833/2014 5n straipsnio 2 ir 4–12 dalys, kiek jos susijusios su teisinio konsultavimo paslaugomis, Reglamento 2022/2474 1 straipsnio 13 punktą tiek, kiek juo pakeičiamos Reglamento Nr. 833/2014 5n straipsnio 2 ir 4–11 dalys, kiek jos susijusios su teisinio konsultavimo paslaugomis, ir Reglamento 2023/427 1 straipsnio 13 punktą tiek, kiek juo į Reglamentą Nr. 833/2014 įterpta 12b straipsnio 2a dalis, kiek ji susijusi su teisinio konsultavimo paslaugomis,
 - priteisti iš Tarybos bylinėjimosi išlaidas.
- 19 Taryba, palaikoma Estijos Respublikos, Europos Komisijos ir Sąjungos vyriausiojo įgaliotinio užsienio reikalams ir saugumo politikai, Bendrojo Teismo iš esmės prašo:
- atmesti ieškinį kaip nepriimtina, kiek juo prašoma panaikinti Reglamento Nr. 833/2014 5n straipsnio 10 dalį ir 12b straipsnio 2a dalį (toliau – nukrypti leidžiančios nuostatos),
 - atmesti ieškinį kaip nepagrįstą,
 - priteisti iš ieškovų bylinėjimosi išlaidas.
- 20 Be to, Estijos Respublika, Komisija ir Sąjungos vyriausiasis įgaliotinis užsienio reikalams ir saugumo politikai Bendrojo Teismo prašo atmesti visą ieškinį kaip nepriimtina.

III. Dėl teisės

A. Dėl priimtinumų

- 21 Taryba mano, kad ieškinys yra priimtinas, kiek jis susijęs su Reglamento Nr. 833/2014 5n straipsnio 2, 4–9 ir 11 dalimis. Kita vertus, ji ginčija ieškinio priimtinumą, kiek prašoma panaikinti nukrypti leidžiančias nuostatas. Tik Estijos Respublika, Komisija ir Sąjungos vyriausiasis įgaliotinis užsienio reikalams ir saugumo politikai mano, kad visas ieškinys yra nepriimtinas.
- 22 Be to, Taryba, palaikoma Estijos Respublikos, Komisijos ir Sąjungos vyriausiojo įgaliotinio užsienio reikalams ir saugumo politikai, mano, kad pareiškimas dėl ieškinio patikslinimo, kurį ieškovai pateikė ginčydami Reglamentu 2023/427 į Reglamentą Nr. 833/2014 įtrauktos 12b straipsnio 2a dalies teisėtumą, yra nepriimtinas.
- 23 Primintina, kad Sąjungos teismas, atsižvelgdamas į kiekvienos bylos aplinkybes, turi teisę įvertinti, ar geras teisingumo vykdymas pateisina ieškinio atmetimą dėl esmės, prieš tai nepriėmus sprendimo dėl jo priimtumo (šiuo klausimu žr. 2002 m. vasario 26 d. Sprendimo *Taryba / Boehringer*, C-23/00 P, EU:C:2002:118, 52 punktą).

- 24 Šios bylos aplinkybėmis ir siekiant proceso ekonomijos reikia išnagrinėti ieškinį iš esmės, prieš tai nepriėmus sprendimo dėl jo priimtino, nes ieškinys bet kuriuo atveju dėl toliau nurodytų motyvų yra nepagrįstas.

B. Dėl esmės

- 25 Grįsdami savo ieškinį ieškovai nurodo tris pagrindus: pirmasis iš esmės grindžiamas Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijos (toliau – Chartija) 7, 47 straipsnių ir 52 straipsnio 1 dalies pažeidimu, antrasis – kišimusi į advokato nepriklausomumą, teisinės valstybės vertybių ir proporcingumo principo pažeidimu, o trečiasis – teisinio saugumo principo pažeidimu.

1. Dėl pirmojo pagrindo, grindžiamo Chartijos 7, 47 straipsnių ir 52 straipsnio 1 dalies pažeidimu

- 26 Pirmąjį pagrindą sudaro trys dalys, susijusios su Chartijos pažeidimu, jos nagrinėjamos toliau.
- 27 Pirmoje ir antroje dalyse ieškovai, palaikomi *Bundesrechtsanwaltskammer* ir *Ordre des avocats de Genève*, teigia, kad ginčijamu draudimu pažeidžiama, pirma, pagrindinė teisė gauti advokato teisinės konsultacijas ir, antra, ribojama advokato profesinė paslaptis. Taigi ginčijamu draudimu pažeidžiami Chartijos 7 ir 47 straipsniai.
- 28 Trečioje dalyje ieškovai, palaikomi *Bundesrechtsanwaltskammer* ir *Ordre des avocats de Genève*, nurodo, kad dėl ginčijamo draudimo atsiradę Chartijoje garantuojamų teisių suvaržymai negali būti pateisinami, kaip tai suprantama pagal Chartijos 52 straipsnio 1 dalį.
- 29 Ši trečia dalis bus nagrinėjama Bendrajam Teismui atsakant į pirmą ir antrą dalis.

a) Dėl pirmos dalies, grindžiamos teisės kreiptis į advokatą dėl teisinių konsultacijų pažeidimu

- 30 Pirmojo pagrindo pirmą dalį sudaro du prieštaravimai. Pirmasis prieštaravimas grindžiamas Chartijos 47 straipsnio pažeidimu. Antrasis prieštaravimas grindžiamas Chartijos 7 straipsnio pažeidimu. Ieškovų teigimu, šiuose abiejuose straipsniuose yra įtvirtinta pagrindinė teisė gauti advokato teisinės konsultacijas, užtikrinama kiekvienam asmeniui tiek ginčo, tiek ne ginčo atveju.
- 31 Ieškovai, palaikomi *Bundesrechtsanwaltskammer* ir *Ordre des avocats de Genève*, teigia, kad teisė prašyti teisinių konsultacijų yra neatsiejama nuo teisės turėti advokatą vykstant teismo ar administraciniam procesui. Be to, teisė kreiptis į advokatą, be kita ko, siekiant gauti teisinę konsultaciją ir įvertinti savo teisinę padėtį, pripažįstama visose valstybėse narėse, o tokia veikla yra ypač svarbi teisinėje valstybėje. Ieškovai remiasi Teisingumo Teismo ir Europos Žmogaus Teisių Teismo (toliau – EŽTT) jurisprudencija, siekdami įrodyti, kad egzistuoja teisė kreiptis į advokatą dėl teisinių konsultacijų, net jeigu nevykdoma užduotis atstovauti klientui teisme.
- 32 Pagal Chartijos 7 straipsnį suteikiama apsauga taip pat taikoma bet kokiose ne ginčo procedūrose. Taryba dirbtinai ir nepagrįstai daro skirtumą, teigdama, kad teisinio konsultavimo paslaugos, būtinos siekiant pasinaudoti pagal Chartijos 47 straipsnį saugoma teise į veiksmingą teisinę

gynybą, patenka į ginčijamo draudimo taikymo srities išimtis. *A priori* neįmanoma nustatyti, ar teisinės konsultacijos, kol jos klientui nesuteiktos, yra susijusios su būsimu ginču. Galimi atvejai, kai teisė prašyti teisinių konsultacijų yra neatsiejama nuo teisės turėti advokatą.

- 33 *Ordre des avocats de Genève* priduria, kad tai, ar teisinės konsultacijos yra susijusios su ginču, ar teikiamos „nesant ginčo“, praktiškai galima nustatyti tik *a posteriori*. Apskritai svarbi yra galimybė pasinaudoti teise, o ji nagrinėjamu atveju yra ribojama dėl ginčijamo draudimo formuluotės dviprasmiškumo, praktiškai lemiančio advokatų savicenzūrą.
- 34 Be to, ieškovai nurodo, kad aplinkybė, jog advokatai turi monopolį atstovauti savo klientui teisme, negali paneigti to, kad egzistuoja pagrindinė teisė gauti advokato teisinės konsultacijas, įskaitant atvejus, kai nėra ginčo. Teisė turėti advokatą turi būti laikoma nedaloma visuma, apimančia tiek advokato užduotį ginti ir atstovauti, tiek jo užduotį teikti konsultacijas.
- 35 Ieškovai taip pat priduria, kad ginčijamu draudimu nenustatoma santūrumo pareigos, jis veikiau yra visiškas draudimas. Bet kuriuo atveju tai, kad advokatai privalo prašyti leidimo, trukdo jiems patiems nuspręsti ir įvertinti situacijas, patenkančias į nukrypti leidžiančių nuostatų taikymo sritį.
- 36 Taryba, palaikoma Estijos Respublikos, Komisijos ir Sąjungos vyriausiojo įgaliotinio užsienio reikalams ir saugumo politikai, nesutinka su ieškovų argumentais.
- 37 Šiuo klausimu Bendrasis Teismas pažymi, kad šio pagrindo pirmoje dalyje ieškovų iškeltu klausimu iš esmės siekiama nustatyti, ar kartu taikant Chartijos 7 ir 47 straipsnius galima pagrįsti pagrindinės teisės turėti advokatą buvimą, įskaitant situacijas, kai nėra jokio ryšio su teismo procesu. Kadangi ginčijamas draudimas taikytinas teisinio konsultavimo paslaugoms, kurias teikia, be kita ko, advokatai, kai nėra ginčo, ieškovų teigimu, juo ribojama pagrindinė teisė turėti advokatą.
- 38 Siekiant atsakyti į šį ieškovų iškeltą klausimą, reikia išnagrinėti Teisingumo Teismo jurisprudenciją, susijusią tiek su Chartijos 47 straipsniu, tiek su jos 7 straipsniu, taip pat EŽTT jurisprudenciją.
- 39 Pagal Chartijos 52 straipsnio 3 dalį, kuria siekiama užtikrinti būtiną darną tarp atitinkamų Chartijoje ir 1950 m. lapkričio 4 d. Romoje pasirašytoje Žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijoje (toliau – EŽTK) numatytų teisių, nedarant neigiamos įtakos Sąjungos teisės autonomijai, Bendrasis Teismas, aiškindamas Chartijos 7 ir 47 straipsniuose įtvirtintas teises, turi atsižvelgti į atitinkamas EŽTK 8 straipsnio 1 dalyje ir 6 straipsnio 1 dalyje garantuojamas teises kaip į minimalų apsaugos lygį, kaip jas aiškina EŽTT (šiuo klausimu žr. 2022 m. gruodžio 8 d. Sprendimo *Orde van Vlaamse Balies ir kt.*, C-694/20, EU:C:2022:963, 26 punktą ir jame nurodytą jurisprudenciją).
- 40 Teisingumo Teismas yra konstatavęs, kad Chartijos 47 straipsnyje numatyta pagrindinė teisė ypač svarbi, nes yra visų teisių, kurias teisės subjektai turi pagal Sąjungos teisę, apsaugos ir valstybių narių bendrų vertybių, nurodytų ESS 2 straipsnyje, tarp jų teisinės valstybės vertybės, išsaugojimo garantas (2021 m. balandžio 20 d. Sprendimo *Repubblica*, C-896/19, EU:C:2021:311, 51 punktas). Pagal ESS 2 straipsnyje įtvirtintą teisinės valstybės principą reikalaujama, kad visi Sąjungos fiziniai ar juridiniai asmenys galėtų laisvai susipažinti su Sąjungos teise, o teisės subjektai galėtų aiškiai žinoti savo teises ir pareigas (2024 m. kovo 5 d. Sprendimo *Public.Resource.Org ir Right to Know / Komisija ir kt.*, C-588/21 P, EU:C:2024:201, 81 punktas).

- 41 Pagal Chartijos 47 straipsnio antros pastraipos antrą sakinį teisė į teisingą bylos nagrinėjimą apima kiekvieno asmens galimybę gauti advokato teises konsultacijas, būti jo ginamam ir atstovaujamam. Šią teisę sudaro įvairūs elementai. Ji apima, be kita ko, teisę į gynybą, procesinio lygiateisiškumo principą, teisę kreiptis į teismą ir teisę turėti advokatą tiek civilinėse, tiek baudžiamosiose bylose (2022 m. gruodžio 8 d. Sprendimo *Orde van Vlaamse Balies ir kt.*, C-694/20, EU:C:2022:963, 60 punktas).
- 42 Pažymėtina, kad Chartijos 47 straipsnio pavadinimas yra „Teisė į veiksmingą teisinę gynybą ir teisingą bylos nagrinėjimą“. Šio straipsnio trečioje pastraipoje numatyta nemokama teisinė pagalba, kuria siekiama „užtikrinti teisę į veiksmingą teisingumą“. Atsižvelgiant į tai, šio straipsnio antroje pastraipoje numatyta galimybė gauti teisinių konsultacijų, būti ginamam ir atstovaujamam turi būti pripažįstama tik tuo atveju, jei esama ryšio su teismo procesu (šiuo klausimu žr. 2022 m. gruodžio 8 d. Sprendimo *Orde van Vlaamse Balies ir kt.*, C-694/20, EU:C:2022:963, 61 punktą).
- 43 Šiuo klausimu Teisingumo Teismas pripažino pagrindinę advokatų užduotį teisinėje valstybėje tik tiek, kiek jie prisideda prie gero teisingumo vykdymo ir užtikrina kliento interesų apsaugą ir gynybą. Teisingumo Teismas pažymėjo, kad „kiekvienas teisės subjektas“, t. y. kiekvienas asmuo, norintis, kad jo teisės būtų pripažintos ir įgyvendintos teisme, privalo turėti galimybę laisvai bendrauti su savo advokatu, kurio profesija jį įpareigoja nepriklausomai teikti teises konsultacijas visiems asmenims, kuriems jų reikia (šiuo klausimu žr. 1982 m. gegužės 18 d. Sprendimo *AM & S Europe / Komisija*, 155/79, EU:C:1982:157, 18 punktą). Teisingumo Teismas apskritai yra pripažinęs, kad advokatų užduotis yra visiškai nepriklausomai ir vadovaujantis viršesniais teisingumo interesais teikti klientui reikalingą teisinę pagalbą (1982 m. gegužės 18 d. Sprendimo *AM & S Europe / Komisija*, 155/79, EU:C:1982:157, 24 punktas). Teisingumo Teismas taip pat yra konstatavęs, kad atstovavimą advokatas turi užtikrinti siekdamas gero teisingumo vykdymo, ypač saugoti ir kuo geriau ginti kliento interesus, kad šis galėtų pasinaudoti teise į veiksmingą teisinę gynybą (šiuo klausimu žr. 2020 m. vasario 4 d. Sprendimo *Uniwersytet Wrocławski ir Lenkija / REA*, C-515/17 P ir C-561/17 P, EU:C:2020:73, 62 punktą). Taigi advokatas demokratinėje visuomenėje vykdo pagrindinę užduotį, t. y. gina teisės subjektus (2022 m. gruodžio 8 d. Sprendimo *Orde van Vlaamse Balies ir kt.*, C-694/20, EU:C:2022:963, 28 punktas).
- 44 Chartijos 7 straipsniu, skirtingai nei jos 47 straipsniu, siekiama apsaugoti ne teisę į veiksmingą teisinę gynybą, o kiekvieno asmens privatų gyvenimą, ypač jo komunikacijos slaptumą, nepaisant to, ar yra koks nors ryšys su teismo procesu. Būtent iš šios nuostatos kyla advokato profesinės paslapties apsauga, kuri iš esmės užtikrinama, kai advokatas vykdo savo užduotį ginti kliento interesus ar jiems atstovauti teisme arba teikia bet kuriam asmeniui jo prašomas teises konsultacijas.
- 45 Šiuo klausimu EŽTT nusprendė, kad profesinės paslapties apsauga, kylanti iš EŽTK 8 straipsnio, kurį atitinka Chartijos 7 straipsnis, apima ir teisinių konsultacijų teikimo veiklą apskritai, neatsižvelgiant į tai, ar yra ginčas (šiuo klausimu žr. 2019 m. balandžio 9 d. EŽTT sprendimo *Altay prieš Turkiją* (Nr. 2), CE:ECHR:2019:0409JUD001123609, 49 punktą).
- 46 Panašiai Teisingumo Teismas aiškiai konstatavo, kad, išskyrus išimtinius atvejus, asmenys, kurie konsultuojasi su advokatu, turi „turėti teisėtą lūkestį, kad advokatas be jų sutikimo niekam neatskleis, kad jie su juo konsultuojasi“ (2022 m. gruodžio 8 d. Sprendimo *Orde van Vlaamse Balies ir kt.*, C-694/20, EU:C:2022:963, 27 punktas).

- 47 Žinoma, Chartijos 7 straipsnyje įtvirtinta profesinės paslapties apsauga leidžia advokatui tinkamai atlikti savo kliento konsultavimo, gynbos ir atstovavimo funkcijas, kad būtų užtikrinta Chartijos 47 straipsnyje įtvirtinta kliento teisė į teisingą bylos nagrinėjimą (šiuo klausimu žr. 2022 m. gruodžio 8 d. Sprendimo *Orde van Vlaamse Balies ir kt.*, C-694/20, EU:C:2022:963, 60 punktą).
- 48 Vis dėlto Chartijos 47 straipsnyje ir jos 7 straipsnyje užtikrinamos apsaugos apimtis nėra tokia pati. Pirmą, Chartijos 7 straipsnyje įtvirtinta profesinės paslapties apsauga pripažįstama nesant jokio ryšio su teismo procesu (šiuo klausimu žr. 2022 m. gruodžio 8 d. Sprendimo *Orde van Vlaamse Balies ir kt.*, C-694/20, EU:C:2022:963, 61–65 punktus). Antra, Teisingumo Teismas konstatavo ne tai, kad šia apsauga siekiama užtikrinti pagrindinę teisę turėti advokatą ir gauti jo teisinės konsultacijas, nepaisant to, ar yra ryšys su teismo procesu, o tai, kad, atsižvelgiant į teisę į privataus gyvenimo gerbimą, vienintelis šios apsaugos tikslas – užtikrinti advokato ir jo kliento susirašinėjimo konfidencialumą.
- 49 Taigi iš EŽTT ar Teisingumo Teismo jurisprudencijos negalima daryti išvados, kad Chartijos 7 ir 47 straipsniuose, vertinamuose atskirai ar kartu, užtikrinama apsauga galima pagrįsti kiekvieno asmens pagrindinę teisę turėti advokatą ir gauti jo konsultacijas, kai nėra realaus ar tikėtino ginčo.
- 50 Be to, vykstant procesui Bendrajame Teisme nebuvo nustatyta, kad tokia teisė kyla iš valstybės narėms bendrų konstitucinių tradicijų, kaip tai suprantama pagal ESS 6 straipsnio 3 dalį.
- 51 Vadinasi, Chartijos 47 straipsnyje įtvirtinta pagrindinė teisė turėti advokatą ir gauti jo konsultacijas turi būti pripažįstama tik tuo atveju, jei esama ryšio su teismo procesu, nesvarbu, ar, advokatui atliekant savo kliento teisinės padėties vertinimą, toks procesas jau yra pradėtas, galima jo išvengti arba iš anksto jį numatyti, remiantis konkrečiais duomenimis.
- 52 Nagrinėjamu atveju pagal Reglamento Nr. 833/2014 5n straipsnio 2 dalyje įtvirtintą ginčijamą draudimą negalima tiesiogiai ar netiesiogiai teikti teisinio konsultavimo paslaugų Rusijos vyriausybei ir Rusijoje įsteigtiems juridiniams asmenims, subjektams ir organizacijoms.
- 53 Pagal Reglamento 2022/1904 19 konstatuojamąją dalį draudžiamos teisinio konsultavimo paslaugos neapima „atstovavimo, konsultacijų ir dokumentų rengimo arba tikrinimo teikiant teisinio atstovavimo paslaugas, visų pirma administracinių agentūrų, teismų, kitų tinkamai įsteigtų oficialių bendrosios kompetencijos teismų ar arbitražo arba tarpininkavimo bylose“. Tačiau draudžiamos teisinio konsultavimo paslaugos apima „teisinių konsultacijų teikimą klientams ne ginčo tvarka nagrinėjamose bylose, įskaitant komercinius sandorius, susijusiose su teisės taikymu ar aiškinimu“, „dalyvavimą su klientais arba jų vardu komerciniuose sandoriuose, derybose ir kituose reikaluose su trečiosiomis šalimis“ ir „teisinių dokumentų rengimą, vykdymą ir tikrinimą“.
- 54 Nors Sąjungos teisės akto preambulė neturi privalomosios teisinės galios ir ja negalima remtis siekiant nukrypti nuo atitinkamo akto nuostatų (1998 m. lapkričio 19 d. Sprendimo *Nilsson ir kt.*, C-162/97, EU:C:1998:554, 54 punktas), Reglamento 2022/1904 19 konstatuojamoji dalis leidžia patikslinti pirmąjį ginčijamo draudimo apribojimą. Iš jos formuluotės matyti, kad šis draudimas netaikytinas teisinio konsultavimo paslaugoms, teikiamoms per teismo, administracinį ar arbitražo procesą.
- 55 Reglamento Nr. 833/2014 5n straipsnio 5 ir 6 dalyse tiksliau apibrėžta ginčijamo draudimo taikymo sritis, atsižvelgiant į Reglamento 2022/1904 19 konstatuojamąją dalį. Minėtose 5 ir 6 dalyse nustatyta, kad ginčijamas draudimas netaikomas atitinkamai paslaugų, kurios „yra

griežtai būtinos siekiant pasinaudoti teise į gynybą teismo procese ir teise į veiksmingą teisinę gynybą“, teikimui ir paslaugų, kurios „yra griežtai būtinos siekiant užtikrinti galimybę pasinaudoti teismo, administracinėmis ar arbitražo procedūromis valstybėje narėje, arba pripažinti valstybėje narėje priimto teismo ar arbitražo sprendimą arba užtikrinti jo vykdymą“, teikimui, „su sąlyga, kad tokių paslaugų teikimas yra suderinamas su šio reglamento ir Tarybos reglamento <...> Nr. 269/2014 tikslais“.

- 56 Taigi iš Reglamento Nr. 833/2014 5n straipsnio 6 dalies formuluotės, visų pirma, kiek joje nurodytos teisinio konsultavimo paslaugos, „griežtai būtinos siekiant užtikrinti galimybę pasinaudoti teismo, administracinėmis ar arbitražo procedūromis“, matyti, kad ginčijamas draudimas netaikomas teisinio konsultavimo paslaugoms nuo to momento, kai klientas prašo advokato pagalbos jį ginant ar jam atstovaujant teisme arba teikiant konsultacijas dėl to, kaip inicijuoti teismo procesą arba jo išvengti (šiuo klausimu pagal analogiją žr. 2007 m. birželio 26 d. Sprendimo *Ordre des barreaux francophones et germanophone ir kt.*, C-305/05, EU:C:2007:383, 34 punktą). Taigi pagal šią nuostatą nedraudžiama teikti teisinio konsultavimo paslaugų, kurios šiame pirminiame etape skirtos tik atitinkamo asmens teisei padėčiai įvertinti, siekiant vienintelio tikslo – nustatyti, ar, atsižvelgiant į šio asmens padėtį, procesas, be kita ko, teisminis, yra negalimas, ar, priešingai, šis procesas yra tikėtinas ar net neišvengiamas. Neatlikus tokio preliminarus vertinimo, iš tiesų neįmanoma, kaip pažymėjo ieškovai, žinoti galimo konsultacijų dalyko ir nustatyti, ar prašomos teisinės konsultacijos gali turėti ryšį su teismo procesu, taigi ir patekti į pagrindinės teisės turėti advokatą taikymo sritį, kaip nurodyta šio sprendimo 51 punkte.
- 57 Kita vertus, ginčijamas draudimas taikytinas, be kita ko, tuo atveju, kai, nesant ginčo, advokatas padeda klientui arba veikia jo vardu ir jo naudai rengiant ar vykdant tam tikrus iš esmės finansinio ir komercinio pobūdžio sandorius. Paprastai ši veikla dėl savo pobūdžio nėra susijusi su teismo procesu, todėl nepatenka į Chartijos 47 straipsnyje užtikrinamų teisės į veiksmingą teisinę gynybą ir teisės į teisingą bylos nagrinėjimą taikymo sritį. Šiuo klausimu pažymėtina, kad, kai advokatas teikia teises paslaugas tokiam ankstyvame etape ir neveikia kaip kliento gynėjas ginče, vien tai, kad dėl advokato konsultacijų arba jų dalyko gali kilti ginčas paskesniame etape, nereiškia, kad advokato konsultacijos buvo teikiamos užtikrinant kliento teisę į gynybą ar jos tikslais (šiuo klausimu žr. 2022 m. gruodžio 8 d. Sprendimo *Orde van Vlaamse Balies ir kt.*, C-694/20, EU:C:2022:963, 63 ir 64 punktus).
- 58 Be to, primintina, kad Sąjungos teisės aktas turi būti aiškinamas kiek įmanoma taip, kad nebūtų paneigtas jo galiojimas ir jis atitiktų visą pirminę teisę, be kita ko, Chartijos nuostatas. Kai Sąjungos antrinės teisės aktą galima aiškinti įvairiai, pirmenybę reikia teikti pirminę teisę atitinkančiam aiškinimui, o ne tokiam, dėl kurio reikėtų konstatuoti nesuderinamumą su ja (žr. 2007 m. birželio 26 d. Sprendimo *Ordre des barreaux francophones et germanophone ir kt.*, C-305/05, EU:C:2007:383, 28 punktą ir jame nurodytą jurisprudenciją, taip pat 2022 m. birželio 21 d. Sprendimo *Ligue des droits humains*, C-817/19, EU:C:2022:491, 86 punktą ir jame nurodytą jurisprudenciją).
- 59 Taigi reikia išnagrinėti, ar ginčijamas draudimas gali būti aiškinamas taip, kad atitiktų Chartijos 47 straipsnyje įtvirtintą teisę gauti advokato teisinę konsultaciją, būti jo ginamam ir atstovaujamam.
- 60 Kaip paaiškino Taryba rašytinėse pastabose ir per teismo posėdį, griežto būtinumo kriterijumi, įtvirtintu Reglamento Nr. 833/2014 5n straipsnio 5 ir 6 dalyse, siekiama tik išvengti piktnaudžiavimo jose numatytais išimtimis, tačiau juo remiantis negalima teigti, kad minėtu draudimu pažeidžiama teisė turėti advokatą teismo procese.

- 61 Kaip teisingai pažymi Taryba, Reglamento Nr. 833/2014 5n straipsnio 5 dalies formuluotė leidžia manyti, kad teisinio konsultavimo paslaugoms, susijusioms su ikiteismine procedūra, t. y. administracine procedūra, arba pradiniu teismo proceso etapu, kuris šalims neišvengiamas pagal taikytiną nacionalinę teisę, ginčijamas draudimas netaikytinas.
- 62 Panašiai Reglamento Nr. 833/2014 5n straipsnio 6 dalies formuluotė netrukdo atlikti preliminarus teisinio vertinimo ir padaryti išvados, kad būtina pradėti teismo, administracinį ar arbitražo procesą arba nereikia jo pradėti, taip pat netrukdo teikti konsultavimo paslaugų, leidžiančių išvengti tokio proceso, be kita ko, pasinaudojus taikaus ginčų sprendimo procedūra. Taryba teisingai pažymi, kad tokio aiškinimo loginis pagrindimas matyti iš 2007 m. birželio 26 d. Sprendimo *Ordre des barreaux francophones et germanophone ir kt.* (C-305/05, EU:C:2007:383).
- 63 Taigi pagal Reglamento Nr. 833/2014 5n straipsnio 5 ir 6 dalis leidžiama advokatui iš anksto įvertinti Rusijoje įsteigtų juridinių asmenų, subjektų ar organizacijų, kurie su juo konsultuojasi, teisinę padėtį, siekiant nustatyti, ar prašomos jo konsultacijos yra griežtai būtinos galimybėi pasinaudoti, be kita ko, teismo procesu, kad būtų galima jo išvengti ar iš anksto jį numatyti arba užtikrinti sklandžią jau pradėto tokio proceso eigą.
- 64 Pirma, iš to, kas išdėstyta, matyti, kad ginčijamu draudimu nepažeidžiama pagal Chartijos 47 straipsnį saugoma teisė gauti advokato teisinės konsultacijos, būti jo ginamam ir atstovaujamam. Antra, kadangi Chartijos 7 straipsnyje neužtikrinama teisė turėti advokatą, nesvarbu, ar vyktų teismo procesas, ar nebūtų ginčo, ginčijamas draudimas negali būti laikomas suvaržančiu iš šio straipsnio kylančią teisę.
- 65 Vadinasi, pirmojo pagrindo pirmą dalį, grindžiamą tuo, kad pažeisti Chartijos 7 ir 47 straipsniai, vertinami atskirai ar kartu, reikia atmesti.
- 66 Kadangi nenustatyta, kad ginčijamu draudimu buvo suvaržyta Chartijos 47 straipsnyje garantuojama teisė gauti advokato teisinės konsultacijos, būti jo ginamam ir atstovaujamam, reikia atmesti pirmojo pagrindo trečią dalį, kiek ji grindžiama tuo, kad minėtas draudimas laikytinas tokiu suvaržymu ir jo negalima pateisinti, kaip tai suprantama pagal Chartijos 52 straipsnio 1 dalį.

b) Dėl antros dalies, grindžiamos advokato profesinės paslapties ribojimu

- 67 Ieškovai, palaikomi *Bundesrechtsanwaltskammer* ir *Ordre des avocats de Genève*, mano, kad nukrypti leidžiančiose nuostatose numatytos leidimo suteikimo procedūros riboja Chartijos 7 straipsnyje, EŽTK 8 straipsnyje ir jurisprudencijoje įtvirtintą advokato profesinę paslaptį.
- 68 Advokatas, norintis prašyti leidimo, kompetentingai institucijai turi atskleisti informaciją apie savo galimą klientą ir prašomos konsultacijos pobūdį. Paaiškėja pats konsultavimo faktas. Taip tiesiogiai suvaržoma teisė į advokato ir kliento komunikacijos slaptumą. Be to, ieškovai nurodo, kad prašymą dėl nukrypti leidžiančios nuostatos taikymo gali pateikti tik advokatai, kaip teisinio konsultavimo paslaugų, kurioms taikytinas ginčijamas draudimas, teikėjai.
- 69 Taryba, palaikoma Estijos Respublikos, Komisijos ir Sąjungos vyriausiojo įgaliotinio užsienio reikalams ir saugumo politikai, nesutinka su ieškovų argumentais.

- 70 Šiuo klausimu primintina, kad Chartijos 7 straipsnyje pripažįstama kiekvieno asmens teisė į tai, kad būtų gerbiamas jo privatus ir šeimos gyvenimas, būsto neliečiamybė ir komunikacijos slaptumas. Remiantis Chartijos 52 straipsnio 3 dalimi, nagrinėdamas šią teisę Bendrasis Teismas turi atsižvelgti į EŽTT pateiktą EŽTK 8 straipsnio 1 dalies aiškinimą.
- 71 Panašiai, kaip ir šioje EŽTK nuostatoje, Chartijos 7 straipsnyje užtikrinamas teisinių konsultacijų slaptumas, kiek tai susiję tiek su jų turiniu, tiek su jų buvimu. Taigi, išskyrus išimtinius atvejus, kiekvienas asmuo turi turėti teisėtą lūkestį, kad be jo sutikimo advokatas niekam neatskleis, kad jis su juo konsultuojasi (2022 m. gruodžio 8 d. Sprendimo *Orde van Vlaamse Balies ir kt.*, C-694/20, EU:C:2022:963, 27 punktas).
- 72 Vis dėlto nei Chartijos 7 straipsnis, nei EŽTK 8 straipsnis nedraudžia nustatyti advokatams tam tikrų pareigų, kurios gali turėti įtakos santykiams su jų klientais, be kita ko, jeigu yra patikimų duomenų, kad advokatas dalyvavo darant teisės pažeidimą, arba kuriomis siekiama kovoti su tam tikra praktika. Tačiau tokios priemonės turi būti griežtai apibrėžtos ir jomis turi būti numatytos pakankamos procedūrinės garantijos nuo savavališkų veiksmų (šiuo klausimu žr. 2021 m. lapkričio 16 d. EŽTT sprendimo *Sārgava prieš Estijā*, CE:ECHR:2021:1116JUD000069819, 89 punktą ir jame nurodytą jurisprudenciją).
- 73 Teisingumo Teismas jau yra konstatavęs, kad prievolė pranešti, dėl kurios advokatas privalo atskleisti trečiajam tarpininkui, kuris nėra jo klientas, savo tapatybę, vertinimą dėl atitinkamos prievolės pranešti ir patį faktą, kad su juo buvo konsultuojamasi, suvaržo Chartijos 7 straipsnyje garantuojamą teisę į advokato ir kliento komunikacijos slaptumą (2022 m. gruodžio 8 d. Sprendimo *Orde van Vlaamse Balies ir kt.*, C-694/20, EU:C:2022:963, 29 ir 30 punktai). Be to, ta pati prievolė pranešti lemia kitą šios Chartijos 7 straipsnyje garantuojamos teisės suvaržymą, atsirandantį dėl to, kad tretieji tarpininkai privalo atskleisti administracijai atitinkamo advokato tapatybę ir tai, kad su juo buvo konsultuojamasi (2022 m. gruodžio 8 d. Sprendimo *Orde van Vlaamse Balies ir kt.*, C-694/20, EU:C:2022:963, 31 punktas). Vadinasi, tai, kad advokatas privalomai ir be kliento sutikimo atskleidžia, be kita ko, savo tapatybę arba faktą, kad vykdydamas pareigas suteikė konsultaciją, rodo, kad suvaržyta Chartijos 7 straipsnyje garantuojama teisė.
- 74 Reglamento Nr. 833/2014 5n straipsnio 10 dalyje nustatyta, kad kompetentingos institucijos „gali“ leisti teikti teisinio konsultavimo paslaugas „tokiomis sąlygomis, kurias jos laiko tinkamomis, nustačiusios, kad tai būtina“ siekiant šioje dalyje išsamiai išvardytų tikslų.
- 75 Reglamento Nr. 833/2014 12b straipsnio 2a dalyje numatyta, kad kompetentingos institucijos „gali“ leisti teikti paslaugas, kurioms taikytinas ginčijamas draudimas, kai jos yra tikrai būtinos siekiant atsiimti investicijas Rusijoje arba nutraukti verslo veiklą Rusijoje, jei tenkinamos dvi kumuliacinės sąlygos. Šios sąlygos iš esmės yra tokios: nagrinėjamos konsultavimo paslaugos teikiamos tik subjektams, susijusiems su investicijų atsiėmimu, ir nėra „pagrįstų priežasčių manyti, kad paslaugos gali būti tiesiogiai arba netiesiogiai teikiamos Rusijos vyriausybei ar kariniam galutiniam naudotojui arba gali būti skirtos galutiniam naudojimui kariniais tikslais Rusijoje“.
- 76 Taigi pagal nukrypti leidžiančias nuostatas kompetentingos institucijos gali netaikyti ginčijamo draudimo tam tikrais aiškiai nustatytais atvejais.
- 77 Šiomis nukrypti leidžiančiomis nuostatomis kompetentingoms institucijoms paliekama diskrecija nustatyti, kaip turi būti suformuluotas, pateiktas ir išnagrinėtas prašymas taikyti nukrypti leidžiančią nuostatą. Taigi, pavyzdžiui, nukrypti leidžiančiose nuostatose neregamentuojama,

kas turi pateikti prašymą kompetentingoms nacionalinėms institucijoms. Vadinas, valstybės narės gali numatyti, kad tokį prašymą gali pateikti advokatas, trečiasis asmuo arba pati Rusijos vyriausybė ar atitinkamas Rusijoje įsteigtas subjektas, o pastaruoju atveju išsaugoma teisė net ir neoficialiai gauti advokato konsultaciją pagal Reglamento Nr. 833/2014 5n straipsnio 6 dalį.

- 78 Be to, ginčijamose nuostatose nei tiesiogiai, nei netiesiogiai nenumatyta, kad advokatas privalo be savo kliento sutikimo dalytis su kompetentingomis institucijomis informacija, kuriai taikoma Chartijos 7 straipsnyje garantuojama profesinė paslaptis.
- 79 Panašiai dėl informacijos, reikalingos prašymui dėl nukrypti leidžiančios nuostatos taikymo išnagrinėti, pažymėtina, kad nukrypti leidžiančiose nuostatose nenurodyta jokios informacijos, kurią privalo turėti kompetentinga institucija, kad galėtų atlikti tyrimą. Žinoma, pagal bendrąsias nukrypti leidžiančių nuostatų taikymo sąlygas reikalaujama, kad ši institucija pagal Reglamento Nr. 833/2014 5n straipsnio 10 dalį atidžiai išnagrinėtų situaciją, dėl kurios į ją kreiptasi, nes tam, kad suteiktų leidimą, kompetentinga institucija turi „nustatyti“, kad jis būtinas vienam iš nukrypti leidžiančiose nuostatose išvardytų tikslų. Tas pats pasakytina apie minėto reglamento 12b straipsnio 2a dalį, nes joje numatyta, kad kompetentinga institucija turi įsitikinti, kad paslaugų teikimas tikrai yra būtinas apibrėžtai veiklai ir atitinka tam nustatytas sąlygas.
- 80 Vis dėlto primintina, kad pagal Chartijos 51 straipsnio 1 dalį įgyvendindamos Sąjungos teisę valstybės narės privalo paisyti Chartijoje įtvirtintų teisių. Todėl nustatydamos nukrypti leidžiančių nuostatų taikymo tvarką jos turi užtikrinti, kad būtų laikomasi Chartijos 7 straipsnio pagal jos 52 straipsnio 1 dalyje nustatytas sąlygas (šiuo klausimu žr. 2020 m. spalio 6 d. Sprendimo *Privacy International*, C-623/17, EU:C:2020:790, 62 ir 63 punktus).
- 81 Vadinas, nukrypti leidžiančios nuostatos savaime nevaržo Chartijos 7 straipsnyje garantuojamos teisės.
- 82 Be to, ieškovai teigia, kad dėl Reglamento Nr. 833/2014 5n straipsnio 4 dalies, kiek pagal ją advokatai įpareigojami nutraukti visas juos su Rusijoje įsteigtais juridiniais asmenimis, subjektais ir organizacijomis saistančias sutartis, net sudarytas iki 2022 m. spalio 7 d., advokato lojalumo pareiga, saugoma pagal Chartijos 7 straipsnį, praranda bet kokią prasmę.
- 83 Vis dėlto konstatuotina, kad nepateikdami daugiau jų teiginius pagrindžiančių argumentų ieškovai neįrodė, kodėl Reglamento Nr. 833/2014 5n straipsnio 4 dalis pažeidžia advokato lojalumo pareigą ir Chartijos 7 straipsnyje garantuojamą teisę.
- 84 Darytina išvada, kad pirmojo pagrindo antrą dalį reikia atmesti.
- 85 Bet kuriuo atveju, darant prielaidą, kad nukrypti leidžiančiomis nuostatomis ribojama Chartijos 7 straipsnyje garantuojama advokato profesinė paslaptis, primintina, kad pagal Chartijos 52 straipsnio 1 dalį leidžiami Chartijoje įtvirtintų teisių įgyvendinimo apribojimai, jeigu jie numatyti įstatyme. Šie apribojimai taip pat turi nepažeisti atitinkamos pagrindinės teisės esmės ir, remiantis proporcingumo principu, turi būti būtini ir tikrai atitikti Sąjungos pripažintus bendrojo intereso tikslus (šiuo klausimu žr. 2017 m. kovo 28 d. Sprendimo *Rosneft*, C-72/15, EU:C:2017:236, 148 punktą; 2022 m. gruodžio 8 d. Sprendimo *Orde van Vlaamse Balies ir kt.*, C-694/20, EU:C:2022:963, 34 punktą ir 2022 m. liepos 27 d. Sprendimo *RT France / Taryba*, T-125/22, EU:T:2022:483, 77 ir 144 punktus).

- 86 Pirma, dėl reikalavimo, kad bet koks naudojimosi pagrindinėmis teisėmis apribojimas turi būti numatytas įstatyme, pažymėtina, kad jis reiškia, jog pačiame teisės akte, kuriuo leidžiamas šių teisių suvaržymas, turi būti apibrėžta naudojimosi atitinkama teise apribojimo apimtis, turint omenyje, viena vertus, kad toks reikalavimas nedraudžia, kad šis apribojimas būtų suformuluotas pakankamai atvirai, kad jį būtų galima pritaikyti skirtingoms aplinkybėms ir kintančioms situacijoms, ir kita vertus, prireikus Teisingumo Teismas gali aiškindamas patikslinti konkrečią apribojimo taikymo sritį, atsižvelgdamas tiek į nagrinėjamų Sąjungos teisės aktų formuluotę, tiek į jų bendrą sistemą ir jais siekiamus tikslus, aiškinamus atsižvelgiant į Chartijoje įtvirtintas pagrindines teises (žr. 2022 m. gruodžio 8 d. Sprendimo *Orde van Vlaamse Balies ir kt.*, C-694/20, EU:C:2022:963, 35 punktą ir jame nurodytą jurisprudenciją).
- 87 Šiuo klausimu Reglamento Nr. 833/2014 5n straipsnio 4–9 dalyse (toliau – išimties nuostatos) ir nukrypti leidžiančiose nuostatose yra numatytos Reglamento Nr. 833/2014 5n straipsnio 2 dalyje įtvirtinto draudimo advokatams teikti teisinio konsultavimo paslaugas Rusijos vyriausybei ir Rusijoje įsteigtiems subjektams ribos. Priešingai, nei teigia *Ordre des avocats de Genève*, iš šio sprendimo 52–63 punktų matyti, kad teisinio konsultavimo paslaugos, kurioms taikytinas ginčijamas draudimas, yra aiškiai nurodytos.
- 88 Tokiomis aplinkybėmis konstatuotina, kad ginčijamas draudimas yra numatytas įstatyme, kaip tai suprantama pagal Chartijos 52 straipsnio 1 dalį.
- 89 Antra, dėl Chartijos 7 straipsnyje garantuojamos teisės į advokato ir kliento komunikacijos slaptumą esmės laikymosi pažymėtina, kad nukrypti leidžiančiose nuostatose nenumatyta nei advokato pareigos, nei jo teisės be kliento sutikimo dalytis su kompetentinga institucija informacija apie jų komunikacijos esmę ar tikslų prašomos konsultacijos turinį. Be to, nukrypti leidžiančiomis nuostatomis galima remtis tik tais atvejais, kai nėra jokio ryšio su teismo, administraciniu ar arbitražo procesu, todėl jos niekaip negali lemti informacijos, susijusios su tokiais esamais ar tikėtinais procesais, atskleidimo.
- 90 Tokiomis aplinkybėmis negalima teigti, kad nukrypti leidžiančios nuostatos pažeidžia Chartijos 7 straipsnyje įtvirtintos teisės į advokato ir kliento komunikacijos slaptumą esmę.
- 91 Trečia, sprendžiant dėl nukrypti leidžiančių nuostatų tinkamumo reikia išnagrinėti, ar dėl jų galintys atsirasti profesinės paslapties apribojimai yra pateisinami Sąjungos siekiamais bendrojo intereso tikslais ir ar jie tikrai atitinka šiuos tikslus.
- 92 Nagrinėjant nukrypti leidžiančių nuostatų proporcingumą neišvengiamai reikia įvertinti paties ginčijamo draudimo proporcingumą. Iš tikrųjų nukrypti leidžiančios nuostatos tik apibrėžia ginčijamo draudimo ribas.
- 93 Šiuo klausimu Bendrasis Teismas konstatavo, kad reglamentais 2022/1904, 2022/2474 ir 2023/427 siekiamais svarbiais tikslais, t. y. apsaugoti Ukrainos teritorinį vientisumą, suverenitetą ir nepriklausomybę, taip pat skatinti taiką krizės šioje šalyje sprendimą, kuriuos apima platesnis tikslas išsaugoti taiką ir tarptautinį saugumą, remiantis ESS 21 straipsnyje nustatytais Sąjungos išorės veiksmų tikslais, galima pateisinti neigiamas, netgi sunkias, pasekmes tam tikriems ūkio subjektams, kurie visiškai nėra atsakingi dėl padėties, lėmusios sankcijų nustatymą (2018 m. rugsėjo 13 d. Sprendimo *Gazprom Neft / Taryba*, T-735/14 ir T-799/14, EU:T:2018:548, 171 punktas; šiuo klausimu taip pat žr. 2022 m. liepos 27 d. Sprendimo *RT France / Taryba*, T-125/22, EU:T:2022:483, 202 punktą).

- 94 Iš Sprendimo 2022/1909 2 konstatuojamosios dalies matyti, kad „Sąjunga ir toliau tvirtai remia Ukrainos suverenitetą ir teritorinį vientisumą“. To sprendimo 3–8 konstatuojamosiose dalyse nurodomas padėties Ukrainoje sunkumas ir daroma išvada, kad „Europos Vadovų Tarybos nariai pareiškė, kad griežtins Sąjungos ribojamąsias priemones, kuriomis kovojama su Rusijos neteisėtais veiksmais, ir toliau didins spaudimą Rusijai, kad ji nutrauktų savo agresijos karą“. Sprendimo 2022/1909 9 konstatuojamojoje dalyje taip pat nurodyta, kad „atsižvelgiant į padėties [Ukrainoje] sunkumą, tikslinga nustatyti papildomas ribojamąsias priemones“, tarp kurių yra ginčijamas draudimas, kaip numatyta to paties sprendimo 12 ir 13 konstatuojamosiose dalyse.
- 95 Be to, iš Reglamento 2022/1904 3 konstatuojamosios dalies matyti, kad šios naujos ribojamosios priemonės buvo priimtose „atsakant į Rusijos Federacijos tęsiamą agresiją prieš Ukrainą“. To paties reglamento 19 konstatuojamojoje dalyje, kurioje pakartojama Sprendimo 2022/1909 13 konstatuojamoji dalis, nurodomos draudžiamų teisinio konsultavimo paslaugų rūšys.
- 96 Taryba teigia, kad iš atitinkamų Sprendimo 2022/1909 ir Reglamento 2022/1904 konstatuojamųjų dalių matyti, jog ginčijamu draudimu siekiama toliau didinti spaudimą Rusijos Federacijai, kad ji nutrauktų agresijos karą prieš Ukrainą. Todėl ginčijamu draudimu siekiama, kad Rusijos vyriausybei ir Rusijoje įsteigtiems subjektams būtų sunkiau įsigyti prekių ir paslaugų arba kapitalo Sąjungoje, atimant iš jų galimybę pasinaudoti tokiems sandoriams būtina technine ir teisine pagalba.
- 97 Iš minėtų konstatuojamųjų dalių matyti, kad dėl prastėjančios situacijos Ukrainoje Europos Vadovų Tarybos nariai, o vėliau ir Taryba, siekė padidinti spaudimą Rusijos Federacijai, nustatydami papildomas ribojamąsias priemones, kurių tikslas – prisidėti prie to, kad būtų nutrauktas Rusijos Federacijos agresijos karas prieš Ukrainą. Kadangi Sąjungos teisininkų teikiamos teisinio konsultavimo paslaugos yra esminis ekonominės veiklos, kurią Sąjungoje vykdo Rusijos vyriausybė ir bet kuris Rusijoje įsteigtas subjektas, elementas, draudimas teikti šias paslaugas yra tinkamas tokios veiklos vykdymui apriboti. Taigi šis apribojimas gali leisti sumažinti Rusijos režimo ekonominius ir finansinius išteklius ir taip padidinti Rusijos Federacijos veiksmų, kuriais siekiama pakenkti Ukrainos teritoriniam vientisumui, suverenitetui ir nepriklausomybei, sąnaudas.
- 98 Šiuo klausimu pažymėtina, kad įtvirtintas ne tik ginčijamas draudimas, bet ir išimties nuostatos bei nukrypti leidžiančios nuostatos, kuriomis galima susiaurinti jo taikymo sritį *ratione materiae* ir *ratione personae*.
- 99 Visų pirma išimties nuostatomis apribojama bendro draudimo teikti teisinio konsultavimo paslaugas apimtis, neįtraukiant į jo taikymo sritį *ratione materiae*, be kita ko, teisinio konsultavimo paslaugų, susijusių su teismo, administraciniu ar arbitražo procesu. Taigi šis draudimas taikytinas tik tais teisinių konsultacijų teikimo atvejais, kai nėra ginčo.
- 100 Be to, pirma, Reglamento Nr. 833/2014 5n straipsnio 10 dalyje numatyta galimybė nukrypti nuo ginčijamo draudimo ir netaikyti jo tam tikroms teisinio konsultavimo paslaugoms, kurios, atsižvelgiant į joje išvardytas sritis, be kita ko, gali būti būtinos ar naudingos Sąjungai ir yra suderinamos su Sąjungos išorės veiksmų tikslais, nes toje dalyje nurodytos sritys, kurioms netaikomos sektorinės ribojamosios priemonės.

- 101 Antra, Reglamento Nr. 833/2014 12b straipsnio 2a dalyje taip pat numatyta galimybė nukrypti nuo ginčijamo draudimo ir netaikyti jo tam tikroms teisinio konsultavimo paslaugoms, kai jos yra tikrai būtinos siekiant atsiimti investicijas Rusijoje arba nutraukti verslo veiklą Rusijoje, jei tenkinamos dvi sąlygos. Beje, pažymėtina, kad nors šios išimties galiojimo trukmė buvo apribota (iš pradžių iki 2023 m. gruodžio 31 d.), ji 2023 m. birželio 23 d. Tarybos reglamentu (ES) 2023/1214, kuriuo iš dalies keičiamas Reglamentas Nr. 833/2014 (OL L 159 I, 2023, p. 1), buvo pratęsta iki 2024 m. kovo 31 d., o vėliau 2023 m. gruodžio 18 d. Tarybos reglamentu (ES) 2023/2878, kuriuo iš dalies keičiamas Reglamentas Nr. 833/2014 (OL L, 2023/2878), – iki 2024 m. liepos 31 d.
- 102 Galiausiai ginčijamo draudimo taikymo sritis *ratione personae* taip pat yra ribota. Iš tiesų jis taikytinas tik Rusijos vyriausybei ir Rusijoje įsteigtiems juridiniams asmenims, subjektams ir organizacijoms teikiamoms teisinėms paslaugoms. Taigi į šio draudimo taikymo sritį, be kita ko, nepatenka fiziniams asmenims teikiamos teisinės konsultacijos.
- 103 Vadinas, ginčijamu draudimu tinkamai ir nuosekliai siekiama tikslo toliau didinti spaudimą Rusijos Federacijai, kad ji nutrauktų agresijos karą prieš Ukrainą. Pačiomis nukrypti leidžiančiomis nuostatomis, kiek pagal jas galima netaikyti ginčijamo draudimo aiškiai nurodytais atvejais, siekiama šio bendrojo intereso tikslo.
- 104 Ketvirta, reikia išnagrinėti, ar dėl nukrypti leidžiančių nuostatų galintis atsirasti pagrindinės teisės į advokato ir kliento komunikacijos slaptumą suvaržymas neviršija to, kas būtina reglamentų 2022/1904, 2022/2474 ir 2023/427 tikslams pasiekti.
- 105 Šiuo klausimu pažymėtina, kad nukrypti leidžiančiomis nuostatomis siekiama netaikyti ginčijamo draudimo dėl politinių, humanitarinių, strateginių ir ekonominių priežasčių, be kita ko, tais atvejais, kai tai gali būti naudinga Sąjungai, kaip nurodyta, be kita ko, šio sprendimo 100 punkte. Šitaip nukrypti leidžiančiomis nuostatomis susiaurinama ginčijamo draudimo taikymo sritis, kaip matyti iš šio sprendimo 100 ir 101 punktų, todėl jomis galima užtikrinti, kad jis būtų proporcingas. Be to, tiesa, kad šios nuostatos, kiek jomis sušvelninamas ginčijamas draudimas, gali turėti įtakos juo siekiamam bendram teisėtam tikslui sumažinti Rusijos režimo ekonominius ir finansinius išteklius, kad šis nutrauktų agresijos karą prieš Ukrainą. Todėl yra pagrįsta, kad kompetentingos institucijos gali netaikyti ginčijamo draudimo tik nustačiusios, kad tai būtina, su sąlyga, kad laikomasi nukrypti leidžiančiose nuostatose išvardytų sąlygų.
- 106 Taigi nukrypti leidžiančios nuostatos gali būti laikomos neviršijančiomis to, kas būtina ginčijamo draudimo tikslams veiksmingai pasiekti, ir užtikrinančiomis, kad jis būtų proporcingas.
- 107 Vadinas, pirmojo pagrindo trečia dalis, grindžiama tuo, kad ginčijamu draudimu pažeidžiamas Chartijos 7 straipsnis, bet kuriuo atveju yra nepagrįsta. Todėl visą ieškinio pirmąjį pagrindą reikia atmesti.

2. Dėl antrojo pagrindo, grindžiamo kišimusi į advokato nepriklausomumą, teisinės valstybės vertybių ir proporcingumo principo pažeidimu

- 108 Antrąjį pagrindą sudaro dvi dalys.

a) Dėl pirmos dalies, grindžiamos kišimusi į advokato nepriklausomumą ir teisinės valstybės vertybių pažeidimu

- 109 Antrojo pagrindo pirmą dalį sudaro du prieštaravimai. Šiais dviem prieštaravimais ieškovai Bendrojo Teismo prašo išnagrinėti ginčijamo draudimo teisėtumą, atsižvelgiant į ESS 2 straipsnį.
- 110 Taryba, palaikoma Estijos Respublikos, Komisijos ir Sąjungos vyriausiojo įgaliotinio užsienio reikalams ir saugumo politikai, mano, kad ieškovų argumentai, grindžiami ESS 2 straipsnyje įtvirtintomis Sąjungos vertybėmis, yra nepriimtini, nes nepakankamai pagrįsti.
- 111 Taigi pirmiausia reikia išnagrinėti Tarybos pateiktą nepriimtino pagrindą, paskui – prieštaravimą, grindžiamą kišimusi į advokato nepriklausomumą, ir galiausiai – prieštaravimą, grindžiamą teisinės valstybės vertybių pažeidimu.

1) Dėl nepriimtino pagrindo, grindžiamo Procedūros reglamento 76 straipsniu

- 112 Pagal Bendrojo Teismo procedūros reglamento 76 straipsnio d punktą ieškinyje turi būti nurodyta, be kita ko, pagrindų, kuriais remiamasi, santrauka. Be to, remiantis suformuota jurisprudencija, ši santrauka turi būti pakankamai aiški ir tiksli, kad atsakovas galėtų pasirengti gynybai, o Bendrasis Teismas – priimti sprendimą dėl ieškinio, prireikus – be papildomos informacijos. Siekiant užtikrinti teisinį saugumą ir gerą teisingumo vykdymą, tam, kad ieškinys būtų priimtinas, reikia, kad esminė faktinė ir teisinė jį pagrindžianti informacija, bent glaustai, bet nuosekliai ir suprantamai būtų išdėstyta pačiame ieškinyje. Be to, pagal suformuotą jurisprudenciją bet koks ieškinio pagrindas, kuris nepakankamai aiškiai suformuluotas ieškinyje, turi būti laikomas nepriimtinu. Analogiškai reikalavimai taikomi tada, kai grindžiant ieškinio pagrindą pateikiamas prieštaravimas (žr. 2020 m. vasario 12 d. Sprendimo *Kampete / Taryba*, T-164/18, nepaskelbtas Rink., EU:T:2020:54, 112 punktą ir jame nurodytą jurisprudenciją).
- 113 Nagrinėjamu atveju ieškovai, remdamiesi EŽTT ir Teisingumo Teismo jurisprudencija, teigia, kad pagrindinės advokato užduoties, t. y. ginti teisės subjektus, užtikrinimas yra būtinas siekiant Sąjungoje puoselėti ESS 2 straipsnyje išvardytas pagrindines vertybes, kaip antai demokratiją, teisinę valstybę ar žmogaus teises, taip pat garantuoti Chartijos 7 ir 47 straipsniuose įtvirtintas pagrindines teises.
- 114 Jų teigimu, į advokato nepriklausomumą kišamasi būtent dėl to, kad ginčijamu draudimu, taikant nuo jo nukrypti leidžiančias nuostatas, ribojama advokatų galimybė priimti atstovavimo pareigą ir paskui ją vykdyti. Šitaip ginčijamas draudimas kenkia pagrindinei advokato užduočiai, todėl ir ESS 2 straipsnyje išvardytoms pagrindinėms vertybėms.
- 115 Taigi ieškovai mano, kad ginčijamas draudimas, kiek juo iš esmės ribojama advokatų galimybė teikti teisinio konsultavimo paslaugas, gali prieštarauti ESS 2 straipsnyje išvardytoms pagrindinėms vertybėms.
- 116 Iš to matyti, kad ieškovai, bent glaustai, bet nuosekliai ir suprantamai ieškinyje išdėstė esminę faktinę ir teisinę informaciją, kuria jie remiasi.
- 117 Vadinasi, nepriimtino pagrindą, grindžiamą Procedūros reglamento 76 straipsnio d punktu, reikia atmesti.

2) *Dėl pirmojo prieštaravimo, grindžiamo kišimusi į advokato nepriklausomumą*

- 118 Ieškovai, palaikomi *Bundesrechtsanwaltskammer* ir *Ordre des avocats de Genève*, teigia, kad pareiga prašyti leidimo teikti teisinio konsultavimo paslaugas kišamasi į advokato nepriklausomumą, būtiną siekiant užtikrinti ESS 2 straipsnyje įtvirtintas Sąjungos vertybes, kaip antai demokratiją, teisinę valstybę ar žmogaus teises. Taigi advokato nepriklausomumas yra būtinas siekiant užtikrinti teisinę valstybę.
- 119 Ginčijamomis nuostatomis pažeidžiamas advokatų nepriklausomumas tiek nuo valdžios institucijų, tiek nuo klientų ir kliudoma vykdyti lojalumo klientams pareigą. Šiose nuostatose numatytos išimtys yra ribotos ir apima tik dalį teisinio konsultavimo paslaugų. Ieškovai primena, kad Europos advokatūrų ir teisininkų draugijų tarybos parengtas Europos advokatų profesinės etikos kodeksas draudžia trečiajam asmeniui, juo labiau valdžios institucijai, daryti įtaką advokato atstovavimo pareigos prisiėmimo ir vykdymo procesui.
- 120 Ieškovai taip pat pažymi, kad valdžios institucijos privalo nesiimti priemonių, kurios keltų grėsmę advokatų nepriklausomumui. Tai, kad nacionalinės ar Europos institucijos riboja sritis, kuriose advokatai gali veikti, ir asmenų, kuriems jie gali teikti konsultacijas, ratą, reiškia kišimąsi į advokatų nepriklausomumą, o ne tik į jų laisvę teikti tam tikras paslaugas.
- 121 *Ordre des avocats de Genève* priduria, kad advokato nepriklausomumas nuo valdžios institucijų, trečiųjų asmenų ir klientų saugomas pagal Chartijos 47 straipsnį ir ESS 2 straipsnį. Jis ginčijamu draudimu nepagrįstai ribojamas, nors advokatas turi galėti laisvai pasirinkti, ar vesti bylą, taip, kad nebūtų suvaržyta kiekvieno asmens galimybė ginti savo teises.
- 122 Taryba, palaikoma Estijos Respublikos, Komisijos ir Sąjungos vyriausiojo įgaliotinio užsienio reikalams ir saugumo politikai, nesutinka, kad kišamasi į advokato nepriklausomumą.
- 123 Šiuo klausimu Bendrasis Teismas primena, kad iš ESS 2 straipsnio matyti, kad Sąjunga yra grindžiama tokiomis vertybėmis, kaip teisinė valstybė; jos yra bendros valstybėms narėms visuomenėje, kurioje, be kita ko, vyrauja teisingumas (2021 m. balandžio 20 d. Sprendimo *Repubblika*, C-896/19, EU:C:2021:311, 62 punktas). Kiekvienas asmuo, kurio teisės ir laisvės, garantuojamos Sąjungos teisės, yra pažeistos, turi teisę į veiksmingą jų gynybą teisme, o veiksminga teisminė kontrolė, skirta Sąjungos teisės nuostatų laikymuisi užtikrinti, yra neatsiejama nuo teisinės valstybės egzistavimo (šiuo klausimu žr. 2017 m. kovo 28 d. Sprendimo *Rosneft*, C-72/15, EU:C:2017:236, 73 punktą ir jame nurodytą jurisprudenciją).
- 124 Iš Teisingumo Teismo jurisprudencijos matyti, kad advokatas yra teisingumo pagalbininkas, visiškai nepriklausomai teikiantis klientams jiems reikalingą teisinę pagalbą. Iš tiesų Teisingumo Teismas pripažino advokatų užduotį visiškai nepriklausomai ir vadovaujantis viršesniais teisingumo interesais teikti klientui reikalingą teisinę pagalbą (1982 m. gegužės 18 d. Sprendimo *AM & S Europe / Komisija*, 155/79, EU:C:1982:157, 24 punktas). Teisingumo Teismas taip pat pažymėjo, kad ši pagrindinė advokato užduotis apima, pirma, visose valstybėse narėse pripažįstamą reikalavimą, kad kiekvienas teisės subjektas turi turėti galimybę laisvai bendrauti su savo advokatu, kurio profesija iš esmės jį įpareigoja nepriklausomai teikti teisines konsultacijas visiems asmenims, kuriems jų reikia, ir, antra, su juo susijusį advokato lojalumo klientui reikalavimą (2022 m. gruodžio 8 d. Sprendimo *Orde van Vlaamse Balies ir kt.*, C-694/20, EU:C:2022:963, 28 punktas).

- 125 Be to, Teisingumo Teismas pripažino, kad advokato nepriklausomumas yra ypač svarbus siekiant apsaugoti kliento teisę į veiksmingą teisinę gynybą, konstatuodamas, kad privačių asmenų pareikštų ieškinių priimtumas priklauso nuo to, ar laikomasi reikalavimo, kad ieškovui atstovautų nepriklausomas trečiasis asmuo. Europos Sąjungos Teisingumo Teismo statuto 19 straipsnyje numatyto advokato atstovavimo tikslas visų pirma yra saugoti ir ginti kliento interesus, laikantis įstatymų, taip pat profesinių ir profesinės etikos taisyklių. Nepriklausomumo reikalavimas apibrėžiamas ne tik negatyviai, t. y. per darbo santykių nebuvimą, bet ir pozityviai, t. y. nurodant profesinės etikos pareigas. Dėl pastarojo aspekto pažymėtina, kad nepriklausomumas turi būti suprantamas ne kaip apskritai jokių advokato ryšių su klientu nebuvimas, o kaip nebuvimas tik tokių ryšių, kurie akivaizdžiai kenkia jo gebėjimui užtikrinti jam tenkančią gynybos funkciją geriausiai atstovauti savo kliento interesams, laikantis įstatymų ir profesinių bei profesinės etikos taisyklių (šiuo klausimu žr. 2022 m. kovo 24 d. Sprendimo *PJ ir PC / EUIPO*, C-529/18 P ir C-531/18 P, EU:C:2022:218, 65, 66 ir 69 punktus ir juose nurodytą jurisprudenciją). Taigi teisės subjekto teisė gauti advokato visiškai nepriklausomai teikiamas teisinės konsultacijas yra neatsiejama nuo teisės į veiksmingą teisinę gynybą.
- 126 Galiausiai byloje, kurioje priimtas 2002 m. vasario 19 d. Sprendimas *Wouters ir kt.* (C-309/99, EU:C:2002:98), Teisingumo Teismas, konstatavęs, kad nėra Sąjungos taisyklių advokatų nepriklausomumo srityje, rėmėsi taikytiniais nacionalinės teisės aktais, t. y. *Nederlandse Orde van Advocaten* (Nyderlandų advokatų rūmai) priimtu *Samenwerkingsverordening 1993* (1993 m. Reglamentas dėl partnerystės), siekdamas nustatyti advokato nepriklausomumo ribas (šiuo klausimu žr. 2002 m. vasario 19 d. Sprendimo *Wouters ir kt.*, C-309/99, EU:C:2002:98, 99–102 punktus).
- 127 Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, matyti, kad, nepaisant to, jog nėra pirminės teisės normos, kurioje būtų įtvirtintas ir apibrėžtas advokato nepriklausomumas, Teisingumo Teismas pripažino tokio nepriklausomumo svarbą siekiant užtikrinti teisės subjektų teisę į veiksmingą teisinę gynybą tais atvejais, kai esama ryšio su teismo procesu.
- 128 Žinoma, iš ieškovų nurodytų Europos advokatų profesinės etikos kodekso nuostatų, pagal kurias advokato nepriklausomumas „būtinai tiek vykdant teisinio konsultavimo veiklą, tiek teismo procese“, matyti, kad nepriklausomumas gali apimti ir teisinio konsultavimo veiklą, visiškai nesusijusią su teismo procesu.
- 129 Vis dėlto Europos advokatų profesinės etikos kodekso nuostatos nėra Sąjungos teisės normos ir negali būti teisinis pagrindas, kuriuo remiantis pripažįstamas advokato nepriklausomumas Sąjungos lygmeniu. Be to, šios nuostatos neriboja kiekvienos valstybės narės laisvės savo teritorijoje nustatyti advokatų profesinei veiklai taikytinų teisės normų. Dėl to skirtingose valstybėse narėse šiai profesijai taikomos normos gali labai skirtis (2002 m. vasario 19 d. Sprendimo *Wouters ir kt.*, C-309/99, EU:C:2002:98, 99 punktą). Akivaizdu ir tai, jog ieškovai nenurodė, kad advokato nepriklausomumo samprata Belgijoje būtų specifinė. Bet kuriuo atveju iš Europos advokatų profesinės etikos kodekso nuostatų matyti, kad jose įtvirtintu nepriklausomumu vykdant teisinio konsultavimo veiklą siekiama užtikrinti, kad advokatas konsultuotų savo klientą nepataikaudamas, neturėdamas jokių asmeninių interesų ir nepatirdamas jokio išorės spaudimo. Taigi šios nuostatos susijusios su tuo, kaip advokatas turi vykdyti konsultavimo veiklą. Vadinas, Europos advokatų profesinės etikos kodekso nuostatos negali būti pagrindas pripažinti, kad advokato nepriklausomumas, kurį Teisingumo Teismas pripažino būtinu siekiant apsaugoti teisę į veiksmingą teisinę gynybą, suteikia advokatams visišką atstovavimo laisvę visose teisinio konsultavimo srityse.

- 130 Šiuo atveju, išnagrinėjus pirmojo pagrindo pirmą dalį, matyti, kad ginčijamas draudimas netaikytinas advokato teikiamoms teisinio konsultavimo paslaugoms, susijusioms su teismo procesu, todėl juo nevaržoma Chartijos 47 straipsnyje garantuojama teisė į veiksmingą teisinę gynybą.
- 131 Taigi neįrodyta, kad dėl ginčijamo draudimo gali būti kišamasi į advokato nepriklausomumą, kuris Teisingumo Teismo jurisprudencijoje pripažįstamas siekiant apsaugoti šią teisę.
- 132 Be to, darant prielaidą, kad advokato nepriklausomumas, kaip ir iš Chartijos 7 straipsnio kylanti profesinės paslapties apsauga, turi būti pripažintas taip pat tuo atveju, kai nėra ginčo, ir kad nustatyta, jog buvo kišamasi į šį nepriklausomumą, primintina, kad toks nepriklausomumas nereiškia, kad advokato profesijai negali būti taikomi apribojimai. Iš tiesų šiam nepriklausomumui gali būti taikomi Sąjungos siekiamais bendrojo intereso tikslais pateisinami apribojimai, jeigu, atsižvelgiant į siekiamą tikslą, tokie apribojimai nėra neproporcingas ir neleistinas kišimasis, pažeidžiantis pačią advokatų nepriklausomumo esmę (šiuo klausimu žr. 2017 m. kovo 28 d. Sprendimo *Rosneft*, C-72/15, EU:C:2017:236, 148 punktą).
- 133 Pirmą, iš šio sprendimo 94–103 punktų matyti, kad ginčijamu draudimu, kurio ribos nustatytos, be kita ko, nukrypti leidžiančiose nuostatose, siekiama bendrojo intereso tikslų.
- 134 Antra, nors nukrypti leidžiančios nuostatos suteikia kompetentingoms institucijoms galimybę netaikyti ginčijamo draudimo tam tikroms teisinio konsultavimo paslaugoms, šios nuostatos neleidžia toms institucijoms daryti įtakos pačiam konsultacijų, kurias prireikus advokatas gali teikti Rusijos vyriausybei arba atitinkamam Rusijoje įsteigtam subjektui, turiniui. Tas pats pasakytina apie patį ginčijamą draudimą. Tuo atveju, kai advokatas naudojasi nukrypti leidžiančia nuostata ar net išimtimi, jis gali laisvai teikti konsultacijas savo klientui. Taigi ginčijamas draudimas, visų pirma nukrypti leidžiančios nuostatos, nėra neproporcingas ir neleistinas kišimasis, pažeidžiantis pačią advokatų nepriklausomumo esmę.
- 135 Vadinasi, net darant prielaidą, kad buvo kišamasi į advokatų nepriklausomumą, tai būtų pateisinama ir proporcinga.
- 136 Atsižvelgiant į tai, antrojo pagrindo pirmos dalies pirmąjį prieštaravimą reikia atmesti.

3) Dėl antrojo prieštaravimo, grindžiamo teisinės valstybės vertybių pažeidimu

- 137 Ieškovai, palaikomi *Bundesrechtsanwaltskammer* ir *Ordre des avocats de Genève*, teigia, kad advokatų užduoties užtikrinimas yra būtinas siekiant puoselėti ESS 2 straipsnyje įtvirtintas pagrindines vertybes. Taigi ginčijamu draudimu pažeidžiamas teisinės valstybės principas, apimantis kelis principus, tarp jų teisinio saugumo, teisės kreiptis į teismą ir teisingumo, taip pat pagarbos žmogaus teisėms principus. Galimybė gauti advokato teikiamas teises konsultacijas ir tais atvejais, kai nėra ginčo, leidžia užtikrinti teisinės valstybės principą, kaip tai patvirtina daug politinio ir teisinio pobūdžio dokumentų. Toks teisinės valstybės principo nepaisymas yra akivaizdžiai neproporcingas, o ginčijamą draudimą išaiškinti taip, kad jis atitiktų aukštesnės galios teisės normas, nėra galimybės.
- 138 Taryba, palaikoma Estijos Respublikos, Komisijos ir Sąjungos vyriausiojo įgaliotinio užsienio reikalams ir saugumo politikai, nesutinka su ieškovų pozicija. Konkrečiai kalbant, Taryba mano, kad dubliko stadijoje ieškovų pridėta informacija nėra tik papildymas, todėl ji yra nepriimtina pagal Procedūros reglamento 84 straipsnį.

139 Reikia paeiliui išnagrinėti Tarybos pateiktą nepriimtino pagrindą ir ieškovų antrojo pagrindo pirmos dalies antrojo prieštaravimo pagrįstumą.

i) Dėl nepriimtino pagrindo, grindžiamo Procedūros reglamento 84 straipsniu

140 Remiantis Procedūros reglamento 84 straipsnio 1 dalimi, vykstant procesui negalima remtis naujais pagrindais, nebent jie pagrindžiami teisinėmis ir faktinėmis aplinkybėmis, kurios tapo žinomos vykstant procesui.

141 Nagrinėjamu atveju dar pareikšdami ieškinį ieškovai teigė, kad asmens teisinės padėties vertinimas, kuris įmanomas teikiant teises konsultacijas, yra ypač svarbi veikla teisinėje valstybėje. Taigi šios advokato teikiamos konsultacijos garantuojamos pagal Chartijos 7 ir 47 straipsnius, jos taip pat yra bendra vertybė visoms valstybėms narėms.

142 Vėliau ieškovai dublike pažymėjo, kad sąvoka „teisinė valstybė“ apima, be kita ko, teisinio saugumo, teisės kreiptis į teismą ir teisingumo principus, kaip savo atsiliepime į ieškinį nurodė pati Taryba. Kaip ir savo ieškinyje, jie taip pat priminė, kad ESS 2 straipsnyje įtvirtintos žmogaus teisės.

143 Be to, ieškovai pažymėjo, kad galimybė gauti advokato teises konsultacijas, kurią riboja ginčijamas draudimas, yra būtina siekiant užtikrinti kiekvienos iš minėtų teisių ir principų laikymąsi. Taigi, siekiant užtikrinti teisinės valstybės principo laikymąsi, būtina turėti galimybę gauti advokato teises konsultacijas.

144 Šitaip dublike ieškovų pateiktais argumentais papildomi ieškinyje nurodyti pagrindai ir prieštaravimai, todėl jie yra priimtini.

145 Taigi nepriimtino pagrindą reikia atmesti.

ii) Dėl teisinės valstybės vertybių pažeidimo

146 Bendrasis Teismas primena, kad principas, pagal kurį Sąjunga grindžiama, be kita ko, teisinės valstybės vertybe, kyla tiek iš ESS 2 straipsnio, esančio ESS bendrosiose nuostatose, tiek iš ESS 21 straipsnio, skirto Sąjungos išorės veiksams, į kurį daroma nuoroda ESS 23 straipsnyje, susijusiame su bendra užsienio ir saugumo politika (BUSP) (2021 m. birželio 22 d. Sprendimo *Venesuela / Taryba (Poveikis trečiajai valstybei)*, C-872/19 P, EU:C:2021:507, 49 punktą).

147 Kaip priminta šio sprendimo 40 ir 41 punktuose, Chartijos 47 straipsnyje įtvirtinta pagrindinė teisė į veiksmingą teisinę gynybą ir teisingą bylos nagrinėjimą ypač svarbi, nes yra teisinės valstybės vertybės, pagal kurią reikalaujama, kad visi Sąjungos fiziniai ar juridiniai asmenys galėtų laisvai susipažinti su Sąjungos teise, o teisės subjektai galėtų aiškiai žinoti savo teises ir pareigas, garantas.

148 Be to, Bendrasis Teismas pažymėjo, kad principų ir normų, kuriuos gali apimti sąvoka „teisinė valstybė“, sąrašas nėra išsamus. Tarp jų, be kita ko, yra teisėtumo ir teisinio saugumo principai, teisė į veiksmingą teisminę kontrolę, įskaitant pagarbą pagrindinėms teisėms, ir lygybės prieš įstatymą principas (šiuo klausimu žr. 2016 m. rugsėjo 15 d. Sprendimo *Klyuyev / Taryba*, T-340/14, EU:T:2016:496, 88 punktą).

- 149 Pirmiausia pažymėtina, kad pateikdami savo argumentus ieškovai teigia, kad pažeidžiamas ne pats teisinės valstybės principas, o jį sudarančios vertybės, kurios teisiškai išreikštos Sąjungos teisės principuose.
- 150 Pateikdami pirmąjį argumentą ieškovai teigia, kad kiekvieno asmens galimybė laisvai gauti advokato teisinės konsultacijas tiek ginčo, tiek ne ginčo atveju užtikrinama pagal teisinio saugumo principą.
- 151 Pagal šį pagrindinį Sąjungos teisės principą, be kita ko, reikalaujama, kad teisės aktas būtų aiškus ir tikslus tam, kad teisės subjektai galėtų aiškiai žinoti savo teises ir pareigas ir atitinkamai elgtis (2017 m. kovo 28 d. Sprendimo *Rosneft*, C-72/15, EU:C:2017:236, 161 punktą).
- 152 Taigi teisinio saugumo principas yra susijęs su požymiais, kuriuos iš esmės privalo turėti teisės normos. Tačiau, kaip teisingai nurodo Taryba, šis principas nereiškia, kad advokatams ar kitiems teisininkams privalo būti užtikrinta galimybė teikti konsultacijas, susijusias su tuo, kaip šios teisės normos turi būti suprantamos.
- 153 Vadinasi, ieškovų pirmąjį argumentą reikia atmesti.
- 154 Pateikdami antrąjį argumentą ieškovai teigia, kad kiekvieno asmens galimybė laisvai gauti advokato teisinės konsultacijas tiek ginčo, tiek ne ginčo atveju leidžia užtikrinti teisę kreiptis į teismą.
- 155 Kaip pažymi Taryba, teisė kreiptis į teismą garantuojama Chartijos 47 straipsnyje. Kaip matyti iš to, kas išdėstyta atsakant į pirmojo pagrindo pirmą dalį, teisė turėti advokatą pripažįstama tik esant sąsajai su teismo procesu, siekiant užtikrinti iš Chartijos 47 straipsnio kylančias garantijas. Nagrinėjamu atveju, remiantis šio sprendimo 51 ir 60–63 punktuose pateiktu išaiškinimu, ginčijamas draudimas netaikytinas būtent tokią sąsają turinčioms teisinio konsultavimo paslaugoms.
- 156 Be to, kaip buvo nurodyta atsakant į pirmąjį pagrindą, jokioje Sąjungos teisės normoje, įskaitant ESS 2 straipsnį, neįtvirtinta pagrindinė teisė konsultuotis su advokatu nesant ginčo.
- 157 Vadinasi, ieškovų antrąjį argumentą reikia atmesti.
- 158 Pateikdami trečiąjį argumentą ieškovai teigia, kad kiekvieno asmens galimybė laisvai gauti advokato teisinės konsultacijas tiek ginčo, tiek ne ginčo atveju užtikrina, kad visuomenėje būtų laikomasi žmogaus teisių, visų pirma Chartijos 7 straipsnyje įtvirtintos pagrindinės teisės į privataus gyvenimo gerbimą.
- 159 Konstatuotina, kad, be Chartijos 7 straipsnyje įtvirtintos teisės į advokato ir kliento komunikacijos slaptumą, ieškovai nenurodo kitų teisių, kurias paveiktų ginčijamas draudimas ir nukrypti leidžiančios nuostatos. Kaip pažymėta nagrinėjant pirmojo pagrindo antrą dalį, šis draudimas, įskaitant nukrypti leidžiančias nuostatas, nesuvaržo Chartijos 7 straipsnyje garantuojamos pagrindinės teisės.
- 160 Taigi ieškovų trečiasis argumentas yra nepagrįstas.
- 161 Pateikdami ketvirtąjį argumentą ieškovai teigia, kad ne ginčo atveju teisinio konsultavimo paslaugos teikiamos vykdant teisinės valstybės vertybių saugomą pagrindinę advokato veiklą.

- 162 Vis dėlto, kaip matyti iš šio sprendimo 52–63 punktų, iš EŽTT ar Teisingumo Teismo jurisprudencijos negalima daryti išvados, kad Chartijos 7 ir 47 straipsniai, vertinami atskirai ar kartu, suteikia teisę gauti advokato konsultacijas ne ginčo atveju. Chartijos 47 straipsnyje garantuojama teisė gauti advokato konsultacijas taikytina tik tuo atveju, kai esama ryšio su teismo procesu.
- 163 Be to, galimybės teikti advokato teisinio konsultavimo paslaugas ne ginčo atveju negarantuoja nei ESS 2 straipsnis, nei apskritai Sąjungos teisė.
- 164 Taigi ieškovų ketvirtasis argumentas yra nepagrįstas.
- 165 Pateikdami penktąjį argumentą ieškovai tvirtina, kad ginčijamas draudimas negali būti išaiškintas taip, kad būtų suderinamas su teisine valstybe. Jų teigimu, tai yra visiškas draudimas teikti teisinio konsultavimo paslaugas, nesuderinamas su teisinio saugumo, teisės kreiptis į teismą, teisingumo ir pagarbos žmogaus teisėms principais.
- 166 Vis dėlto, kaip teigia Taryba, ginčijamo draudimo taikymo sritis yra ribota. Šį draudimą riboja išimties nuostatos ir nukrypti leidžiančios nuostatos. Atsižvelgdamas į šias nuostatas Bendrasis Teismas savo atsakyme į pirmąjį pagrindą konstatavo, kad ginčijamu draudimu nesuvaržomos Chartijos 7 ir 47 straipsniuose garantuojamos teisės, o jeigu ir būtų suvaržoma Chartijos 7 straipsnyje garantuojama teisė, dėl tokio suvaržymo nebūtų pažeidžiama Chartijos 52 straipsnio 1 dalis. Vadinasi, dėl tų pačių motyvų ginčijamu draudimu nepažeidžiami ir ieškovų nurodyti teisės kreiptis į teismą, teisingumo ir pagarbos pagrindinėms teisėms principai. Be to, primintina, kad argumentas, grindžiamas teisinio saugumo principo pažeidimu, nagrinėjant šį ieškinio pagrindą yra nereikšmingas.
- 167 Taigi ieškovų penktąjį argumentą reikia atmesti.
- 168 Pateikdami šeštąjį, paskutinį, argumentą ieškovai teigia, kad tariamas teisinės valstybės vertybių nepaisymas yra akivaizdžiai netinkama priemonė Tarybos nurodytiems tikslams pasiekti.
- 169 Vis dėlto iš to, kas išdėstyta, matyti, kad nebuvo įrodyta, jog pažeistos teisinės valstybės vertybės.
- 170 Taigi ieškovų šeštąjį argumentą reikia atmesti.
- 171 Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, darytina išvada, kad antrojo pagrindo pirmos dalies antrasis prieštaravimas turi būti atmetas.

b) Dėl antros dalies, grindžiamos proporcingumo principo pažeidimu

- 172 Ieškovai, palaikomi *Bundesrechtsanwaltskammer* ir *Ordre des avocats de Genève*, subsidariai teigia, kad reglamentai 2022/1904, 2022/2474 ir 2023/427 pažeidžia proporcingumo principą, kuris yra bendrasis Sąjungos teisės principas, įtvirtintas ESS 5 straipsnyje. Bendrosios draudimo teikti teisinio konsultavimo paslaugas sistemos nustatymas nėra tinkamas teisėtiems tikslams įgyvendinti ir viršija tai, kas griežtai būtina siekiant šių tikslų.
- 173 Taryba, palaikoma Estijos Respublikos, Komisijos ir Sąjungos vyriausiojo įgaliotinio užsienio reikalams ir saugumo politikai, nesutinka su ieškovų argumentais.

- 174 Šiuo klausimu Bendrasis Teismas primena, kad pagal proporcingumo principą, vieną iš bendrųjų Sąjungos teisės principų, reikalaujama, kad Sąjungos teisės nuostatoje numatytos priemonės būtų tinkamos atitinkamais teisės aktais siekiamiems teisėtiems tikslams įgyvendinti ir neviršytų to, kas būtina jiems pasiekti (2012 m. kovo 13 d. Sprendimo *Melli Bank / Taryba*, C-380/09 P, EU:C:2012:137, 52 punktas).
- 175 Primintina ir tai, kad dėl proporcingumo principo laikymosi teisminės kontrolės reikia pripažinti plačią Sąjungos teisės aktų leidėjo diskreciją srityse, kuriose jis turi priimti politinio, ekonominio ir socialinio pobūdžio sprendimus ir atlikti sudėtingus vertinimus. Tik akivaizdžiai netinkamas šiose srityse nustatytos priemonės pobūdis, palyginti su kompetentingos institucijos siekiamu tikslu, gali turėti įtakos tokios priemonės teisėtumui (2017 m. kovo 28 d. Sprendimo *Rosneft*, C-72/15, EU:C:2017:236, 146 punktas ir 2023 m. vasario 15 d. Sprendimo *Belaeronavigatsia / Taryba*, T-536/21, EU:T:2023:66, 68 punktas).
- 176 Kaip nurodyta šio sprendimo 93–103 punktuose, ginčijamu draudimu tinkamai ir nuosekliai siekiama tikslo toliau didinti spaudimą Rusijos Federacijai, kad ji nutrauktų agresijos karą prieš Ukrainą, ir jis bet kuriuo atveju negali būti laikomas akivaizdžiai netinkamu, atsižvelgiant į minėtą tikslą. Vien dėl to darytina išvada, kad ginčijamu draudimu nepažeidžiamas ESS 5 straipsnis.
- 177 Be to, bet kuriuo atveju, darant prielaidą, kad antrojo pagrindo antroje dalyje ieškovai remiasi tuo, kad neproporcingai apribota pagrindinė advokato užduotis užtikrinant ir ginant teisinę valstybę, pažymėtina, kad ši užduotis gali būti varžoma taikant apribojimus, pateisinamus Sąjungos siekiamais bendrojo intereso tikslais, su sąlyga, kad, atsižvelgiant į siekiamą tikslą, tokie apribojimai nėra neproporcingas ir neleistinas kišimasis, pažeidžiantis pačią advokatams teisinėje valstybėje patikėtos užduoties esmę (šiuo klausimu žr. 2017 m. kovo 28 d. Sprendimo *Rosneft*, C-72/15, EU:C:2017:236, 148 punktą).
- 178 Kadangi ieškovai neįrodė, kad kišamasi į advokato nepriklausomumą, pripažintą siekiant užtikrinti teisę į veiksmingą teisinę gynybą, ar pažeidžiamos teisinės valstybės vertybės, neįrodyta ir tai, kad ginčijamu draudimu pažeidžiama pati teisinėje valstybėje advokatų vykdomos užduoties esmė.
- 179 Vadinas, antrojo pagrindo antra dalis yra nepagrįsta ir ją reikia atmesti.

3. Dėl trečiojo pagrindo, grindžiamo teisinio saugumo principo pažeidimu

- 180 Ieškovai, palaikomi *Bundesrechtsanwaltskammer* ir *Ordre des avocats de Genève*, teigia, kad ginčijamą draudimą įtvirtinančios nuostatos pažeidžia teisinio saugumo principą. Jos nėra nei aiškos, nei tikslios ir neleidžia nuspėti, kaip bus taikomos.
- 181 Pirma, kartu aiškinant Reglamento 2022/1904 19 konstatuojamąją dalį ir iš dalies pakeisto Reglamento Nr. 833/2014 5n straipsnio 5 ir 6 dalis negalima suprasti, kokioms paslaugoms netaikytinas ginčijamas draudimas.
- 182 Antra, Reglamento Nr. 833/2014 5n straipsnio 6 dalyje numatyta išimtis dėl suderinamumo su reglamentų 2022/2474 ir 2023/427 ir Reglamento Nr. 269/2014 tikslais nėra pakankamai apibrėžta, nes šiuose reglamentuose neapibrėžiami jų tikslai.

- 183 Trečia, nesuprantama Reglamento Nr. 833/2014 5n straipsnio 7 dalyje vartojama sąvoka „vienas ar kartu su kitais kontroliuoja“, t. y. kontroliuoja juridinis asmuo, subjektas ar organizacija, įsteigti arba įregistruoti pagal valstybės narės, Europos ekonominės erdvės šalies narės, Šveicarijos arba šalies partnerės teisę.
- 184 Ketvirta, iš ginčijamo draudimo formuluotės negalima suprasti, ar tokia veikla, kai, pavyzdžiui, teikiamos teisinio atstovavimo paslaugos ikiteisminėse procedūrose, paslaugos, susijusios su Rusijoje veikiančių įmonių investicijų atsiėmimu arba verslo veiklos nutraukimu, parengiamas akcijų perleidimo dokumentas dėl Sąjungos subjekto nuosavų akcijų įsigijimo iš Rusijos akcininkų, toliau teikiamos konsultacijos pagal iki 2022 m. spalio 7 d. sudarytą susitarimą arba sakomos kalbos konferencijoje teisiniais klausimais ar ji organizuojama, kai joje dalyvauja Rusijoje įsteigto subjekto darbuotojai, yra draudžiama, ar ne.
- 185 Ieškovai priduria, kad Taryba pakoregavo ir patikslino ginčijamą draudimą įtvirtinančių nuostatų taikymo sritį, tačiau dėl to teisinio saugumo principo pažeidimas nebuvo pašalintas. Tai yra patikslinimai, padaryti jau priėmus ginčijamą draudimą, kurių didžioji dalis nėra vieša, o draudžiamų „teisinio konsultavimo paslaugų nesant ginčo“ sąvoka vis dar nėra aiškiai apibrėžta.
- 186 Taryba, palaikoma Estijos Respublikos, Komisijos ir Sąjungos vyriausiojo įgaliotinio užsienio reikalams ir saugumo politikai, nesutinka su ieškovų argumentais.
- 187 Šiuo klausimu Bendrasis Teismas primena, kad, remiantis suformuota jurisprudencija, pagal teisinio saugumo principą, vieną iš bendrųjų Sąjungos teisės principų, visų pirma reikalaujama, kad teisės normos būtų aiškos, tikslios ir būtų galima numatyti jų poveikį, ypač jeigu dėl jų privatiems asmenims ir įmonėms gali kilti nepalankių pasekmių. Net ir ne baudžiamojo pobūdžio sankcija gali būti skirta, tik jeigu turi aiškų ir nedviprasmišką teisinį pagrindą. Pagal teisinio saugumo principą, be kita ko, reikalaujama, kad kiekviena Sąjungos teisės norma, ypač ta, pagal kurią skiriamos sankcijos ar leidžiama jas skirti, turi būti aiški ir tiksli, kad atitinkami asmenys galėtų aiškiai žinoti iš jos kylančias teises ir pareigas ir atitinkamai elgtis (žr. 2014 m. liepos 16 d. Sprendimo *National Iranian Oil Company / Taryba*, T-578/12, nepaskelbtas Rink., EU:T:2014:678, 112 punktą ir jame nurodytą jurisprudenciją).
- 188 Iš jurisprudencijos taip pat matyti, kad neapibrėžtos sąvokos, esančios tam tikroje nuostatoje, nebūtinai lemia EŽTK 7 straipsnio pažeidimą, o tai, kad įstatymas suteikia tam tikrą diskreciją, savaime nepažeidžia nuspėjamumo reikalavimo, jeigu, atsižvelgiant į atitinkamą teisėtą tikslą, yra pakankamai aiškiai nustatyta naudojimosi tokia diskrecija apimtis ir sąlygos, siekiant asmeniui suteikti tinkamą apsaugą nuo savivalės. Šiuo klausimu jurisprudencijoje atsižvelgiama ne tik į patį įstatymo tekstą, bet ir į tai, ar suformuotoje ir paskelbtoje jurisprudencijoje buvo patikslintos vartojamos neapibrėžtos sąvokos (žr. 2015 m. rugsėjo 4 d. Sprendimo *NIOC ir kt. / Taryba*, T-577/12, nepaskelbtas Rink., EU:T:2015:596, 135 punktą ir jame nurodytą jurisprudenciją).
- 189 Be to, nuspėjamumo reikalavimas, susijęs su bausmių teisėtumo principu, pagal kurį reikalaujama, kad įstatyme būtų aiškiai apibrėžti teisės pažeidimai ir bausmės, nedraudžia įstatymu suteikti diskrecijos, kurios įgyvendinimo apimtis ir sąlygos yra pakankamai aiškiai apibrėžti. Šie jurisprudencijoje įtvirtinti principai taikytini ir ribojamosioms priemonėms, kurios, nors iš principo yra ne baudimo už teisės pažeidimus, o prevencijos priemonės, daro didelį poveikį atitinkamų asmenų teisėms ir laisvėms (žr. 2015 m. rugsėjo 4 d. Sprendimo *NIOC ir kt. / Taryba*, T-577/12, nepaskelbtas Rink., EU:T:2015:596, 136 punktą ir jame nurodytą jurisprudenciją).
- 190 Ieškovų argumentus reikia išnagrinėti atsižvelgiant būtent į šiuos principus.

- 191 Pateikdami pirmąjį argumentą ieškovai teigia, kad iš Reglamento 2022/1904 19 konstatuojamosios dalies ir su ginčijamu draudimu susijusių nuostatų formuluotės negalima nustatyti, kokios teisinio konsultavimo paslaugos yra draudžiamos.
- 192 Nors Reglamento 2022/1904 19 konstatuojamojoje dalyje tik nurodomos pagrindinės teisinio konsultavimo paslaugų, kurioms taikytinas ginčijamas draudimas, ir paslaugų, kurioms jis netaikytinas, kategorijos, Reglamento Nr. 833/2014 5n straipsnio 5 ir 6 dalyse ginčijamas draudimas apibrėžiamas tiksliau.
- 193 Bet kuriuo atveju, darant prielaidą, kad advokatai galėjo remtis siauru nagrinėjamų nuostatų aiškinimu ir atsisakyti teikti teises konsultacijas, kurios yra reikalingos siekiant išvengti teismo ar administracinio proceso, iš anksto jį numatyti ar net jam pasirengti, primintina, kad visais atvejais, kaip buvo nurodyta atsakant į ieškinio pirmąjį pagrindą, Reglamento Nr. 833/2014 5n straipsnio, visų pirma jo 5 ir 6 dalių, formuluotė leidžia ieškovams atskirti teisinio konsultavimo paslaugas, kurioms netaikytinas ginčijamas draudimas, nuo tų, kurioms jis taikytinas.
- 194 Vadinasi, ieškovų pirmajam argumentui negali būti pritarta.
- 195 Pateikdami antrąjį argumentą ieškovai teigia, kad Reglamento Nr. 833/2014 5n straipsnio 6 dalyje numatytas suderinamumo su Reglamentu Nr. 833/2014 ir Reglamentu Nr. 269/2014 siekiamais tikslais reikalavimas yra netikslus.
- 196 Reglamento Nr. 833/2014 2 konstatuojamojoje dalyje nurodyta, kad, nustačius ribojamąsias priemones, turi būti sudarytos sąlygos „padidinti Rusijos veiksmų, kuriais siekiama pakenkti Ukrainos teritoriniam vientisumui, suverenitetui ir nepriklausomybei, sąnaudas ir remti taikų krizės sprendimą“.
- 197 Be to, Reglamento Nr. 269/2014 3 konstatuojamojoje dalyje patikslinta, kad „krizės sprendimas turėtų būti surastas vedant Ukrainos ir Rusijos Federacijos vyriausybių derybas <...> ir kad per trumpą laikotarpį nepasiekus rezultatų Sąjunga nuspręs dėl papildomų priemonių, pvz., draudimo keliauti, turto išaldymo bei ES ir Rusijos aukščiausiojo lygio susitikimo atšaukimo“. 6 konstatuojamojoje dalyje primenama, kad šiuo reglamentu „gerbiamos pagrindinės teisės ir principai, visų pirma tie, kurie pripažįstami [Chartijoje], visų pirma teisė į veiksmingą teisinę gynybą ir teisingą bylos nagrinėjimą bei teisė į asmens duomenų apsaugą“.
- 198 Taigi Reglamento Nr. 833/2014 5n straipsnio 6 dalyje numatyto suderinamumo su Reglamentu Nr. 833/2014 ir Reglamentu Nr. 269/2014 siekiamais tikslais reikalavimu siekiama užtikrinti, kad šioje nuostatoje numatyta išimtis nepakenktų tikslui daryti spaudimą Rusijos Federacijai, kad ji nutrauktų agresijos karą prieš Ukrainą, laikantis Chartijoje garantuojamų principų. Kaip pažymi Taryba, šiuo reikalavimu siekiama užkirsti kelią bet kokiam piktnaudžiavimui minėtoje 6 dalyje įtvirtinta išimtimi, todėl jis yra pakankamai aiškus.
- 199 Taigi ieškovų antrąjį argumentą reikia atmesti.
- 200 Pateikdami trečiąjį argumentą ieškovai teigia, kad Reglamento Nr. 833/2014 5n straipsnio 7 dalyje vartojama sąvoka „kontroliuoja“, apimanti „vieno“ asmens ir „kartu su kitais“ asmenimis atliekamos „kontrolės“ sąvoka, kai ji nėra apibrėžta šiame reglamente, yra nesuprantama.

- 201 Vis dėlto dėl ribojamųjų priemonių Taryba teisingai pažymi, kad Teisingumo Teismas jau yra konstatavęs, jog „bendrovė gali būti kvalifikuojama kaip „priklausanti kitam subjektui arba jo kontroliuojama bendrovė“, nes šio subjekto padėtis yra tokia, kad jis gali daryti įtaką atitinkamos bendrovės sprendimams net ir tuo atveju, kai šių dviejų ūkio subjektų nesieja teisiniai, nuosavybės ar dalyvavimo valdant kapitalą ryšiai“ (2019 m. rugsėjo 10 d. Sprendimo *HTTS / Taryba*, C-123/18 P, EU:C:2019:694, 75 punktas).
- 202 Vadinas, ieškovų trečiąjį argumentą reikia atmesti.
- 203 Pateikdami ketvirtąjį argumentą ieškovai nurodo įvairius ginčijamo draudimo taikymo srities netikslumus.
- 204 Vis dėlto nė vienas iš nurodytų netikslumų negali lemti teisinio saugumo principo pažeidimo.
- 205 Visų pirma, kaip matyti iš šio sprendimo 61 punkto, Reglamento Nr. 833/2014 5n straipsnio 5 dalies formuluotė leidžia teikti teisinio konsultavimo paslaugas vykstant ikiteisminei procedūrai.
- 206 Be to, dėl Rusijoje veikiančių įmonių investicijų atsiėmimo arba verslo veiklos nutraukimo pažymėtina, kad iš Reglamento Nr. 833/2014 5n straipsnio 2 dalies matyti, kad draudžiama teikti su tokiais sandoriais susijusias teises konsultacijas, kai jos skirtos Rusijos vyriausybei ir Rusijoje įsteigtiems subjektams. Toks draudimas gali būti netaikomas tik, pirma, Reglamento Nr. 833/2014 5n straipsnio 7 dalyje ir, antra, jo 12b straipsnio 2a dalyje numatytais sąlygomis.
- 207 Pagal Reglamento Nr. 833/2014 5n straipsnio 2 dalį taip pat draudžiama teikti teises konsultacijas, susijusias su akcijų perleidimo dokumentu dėl Sąjungos subjekto nuosavų akcijų įsigijimo iš esamų Rusijos akcininkų, kiek šios konsultacijos tiesiogiai ar netiesiogiai skirtos Rusijos vyriausybei arba Rusijoje įsteigtiems subjektams. Šiuo aspektu nesvarbu, kad atitinkamas sandoris, įvykdytas gavus minėtas teises konsultacijas, galiausiai gali būti netiesiogiai naudingas Rusijos vyriausybei ar Rusijoje įsteigtiems subjektams.
- 208 Be to, pagal Reglamento 2022/1904 2 straipsnį ginčijamas draudimas įsigaliojo 2022 m. spalio 7 d. Tai reiškia, kad advokatams iš esmės draudžiama toliau teikti teises konsultacijas Rusijos vyriausybei arba Rusijoje įsteigtiems subjektams, pradėtas teikti pagal iki 2022 m. spalio 7 d. parengtą išipareigojimų raštą ar sudarytą sutartį. Šis draudimas gali būti netaikomas tik Reglamento Nr. 833/2014 5n straipsnio 4 dalyje nustatytais sąlygomis, t. y. jeigu teisinės konsultacijos turi būti suteiktos būtent tam, kad iki joje nurodytos galutinės datos būtų nutrauktos anksčiau nei 2022 m. spalio 7 d. sudarytos sutartys.
- 209 Galiausiai pažymėtina, kad pagal Reglamento Nr. 833/2014 5n straipsnio 2 dalį draudžiama, net ir netiesiogiai, teikti teisinio konsultavimo paslaugas Rusijos vyriausybei arba Rusijoje įsteigtiems subjektams. Vis dėlto šiuo draudimu neužkertamas kelias kalboms konferencijoje, kurioje dalyvauja Rusijos vyriausybės arba Rusijoje įsteigto subjekto darbuotojas, kiek jos išlieka bendro pobūdžio kalbomis ir neteikiamos teisės normos aiškinimu ir taikymu konkrečioje situacijoje grindžiamos konsultacijos, dėl kurių Rusijos vyriausybei, Rusijos subjektui ar konkrečios kategorijos Rusijos subjektams gali būti lengviau priimti sprendimus.
- 210 Vadinas, ieškinio trečiąjį pagrindą reikia atmesti.

- 211 Kadangi visi trys pagrindai, kuriais ieškovai grindžia savo ieškinį, buvo atmesti, bet kuriuo atveju turi būti atmestas ir ieškinys, nesant reikalo priimti sprendimo dėl jo priimtinum.

IV. Dėl bylinėjimosi išlaidų

- 212 Pagal Procedūros reglamento 134 straipsnio 1 dalį iš pralaimėjusios šalies priteisiamos bylinėjimosi išlaidos, jei laimėjusi šalis to reikalavo.
- 213 Kadangi ieškovai pralaimėjo bylą, jie turi padengti savo bylinėjimosi išlaidas ir iš jų priteisiamos bylinėjimosi išlaidos pagal Tarybos pateiktus reikalavimus.
- 214 Pagal Procedūros reglamento 138 straipsnio 1 ir 3 dalis *Bundesrechtsanwaltskammer, Ordre des avocats de Genève*, Estijos Respublika, Komisija ir Sąjungos vyriausiasis įgaliotinis užsienio reikalams ir saugumo politikai padengia savo bylinėjimosi išlaidas.

Remdamasis šiais motyvais,

BENDRASIS TEISMAS (didžioji kolegija)

nusprendžia:

1. Atmesti ieškinį.
2. *Ordre néerlandais des avocats du barreau de Bruxelles* ir kiti ieškovai, kurių pavadinimai ir pavardės nurodyti priede, padengia savo bylinėjimosi išlaidas ir iš jų priteisiamos Europos Sąjungos Tarybos patirtos bylinėjimosi išlaidos.
3. *Bundesrechtsanwaltskammer, Ordre des avocats de Genève*, Estijos Respublika, Europos Komisija ir Sąjungos vyriausiasis įgaliotinis užsienio reikalams ir saugumo politikai padengia savo bylinėjimosi išlaidas.

van der Woude	Papasavvas	da Silva Passos
Kornezov	Truchot	Gervasoni
Póltorak	Nihoul	Öberg
Mac Eochaidh	Pynnä	Martín y Pérez de Nanclares
Brkan	Zilgalvis	Gálea

Paskelbta 2024 m. spalio 2 d. viešame teismo posėdyje Liuksemburge.

Parašai.